

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

OL. I. చెన్నపట్టణము 1914వం|| జూన్ 11 వ తేది గురువారము. No. 62
 ప్రతిము ౧ ఆనందనామ సంవత్సర శ్వేత బహుళ శుక్ల తియ ౩. సంచిక ౬౨

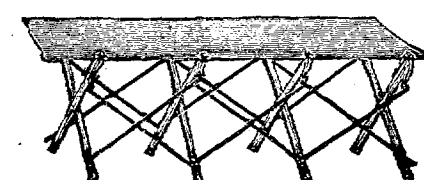
“ఆనంద” గ్రంథమాల, తృతీయ కుసుమము.

శ్రీమదాంధ్రమహాభారతము వచనము.

ఎట్లనఁ:—“భారతః పశ్చామో వేదః” అన్నట్లు ఇదియు వేదమునకు జగద్విదితము. వేదము మాత్రమే కాదు. వేదవేదాంతములకంటె నధికమైనది ఇది యన్నింటిసారము; సకల శాస్త్ర సర్వస్వము. రాజోత్తముల యుద్ధాత్మచరిత్రములును, మహాష్టల మహాత్వ విశేషములును, కృష్ణుని పరమపాలభ్య వైభవములును నిందు గలవు. ఇంతేకాక యిందు శబ్దాశయ భగ్యములును, ప్రవృత్తి నివృత్తి ధర్మములును, స్వామిభృత్య ధర్మములును, ఆపద్ధర్మములును, అన్నియు నిందుగలవు. సాంఖ్యము, యోగము న్యాయము మొదలగు సమస్త దర్శనములును గలవు. సమస్త పురుషార్థముల స్వరూపములును దత్తిత్వా ధర్మములును గలవు. ఇందలి యవాంతరకథలా, ఇన్ని యన్నియని చెప్ప నలవికాదు. ఇది కథకు కథ, వేదము వేదన, ము, పురాణమునకు పురాణము, ఇతిహాసమునకు ఇతిహాసము, శాస్త్రమునకు శాస్త్రము, కావ్యమునకు కావ్యము, ఏదానికి అది, అన్నిటికిని అన్ని. ఇందుగలదియే తక్కినయెడను గలది. ఇందులేనిది మఱియెందును లేనిదే. ఇది సకలశాస్త్రసారమే కాదు; భగవద్గుణాత్మకత పూరమునై యున్నది. భగవంతుని యవతారములలో నిల్ల మహావాగాకారమైన శ్రీ కృష్ణావతారమునందలి మోహనలీల లిండున్నవి. మేలయిన కాగితములందు ముద్రితమై చక్కని కాళికోదేవుతో గూడియున్నది.

శాశ్వతపు చందాదారులకు తపాలాఖర్చులు సహా వెల
 Vol. i ఆదిపర్వము Rs. 1-4-0, Vol. ii ఆదిపర్వము 1-4-0, Vol. iii ఆదిపర్వము శంఖాద్వైపా 1-8-0.
 అర్. వెంకటేశ్వర్ అందుకో, ఆనందముద్రాలయము, మద్రాసు.

ఇది బాణములతో అతిలేటిక సాండ్తో అంత అద్భుతకబలముకలది.

ఇండియన్ క్యాంపుకాట్.

ఈ క్యాంపుకాట్ మంచము 1000 పాసుల బరువును భరించగలను. 6 అడుగుల 4 అంగుళముల పొడవు, 2 అడుగుల 6 అంగుళముల వెడల్పు, 4 అడుగుల 3 అంగుళముల ధృఢత.
 మంచము ధర 9-8-0 మంచము మడిచినట్లు సంచి 2-0-0
 దోమతెర 5-12-0 దోమతెర కట్టలు 2-0-0
 ఈ సామాను అన్నింటితో పూర్ణము 18-8-0.
 లండను ప్రేసింగు కం.పెని,
 37/38 రత్తబజారుగేట్, మద్రాసు.
 LONDON TRADING CO.,
 37/38 Rattan Bazar Road, Madras.

దినపత్రిక

— (౦) —
 ప్రతిదినము 10 పుటల విషయ ముండును.
 చందా పం|| నకు రూ. 12-0-0.
 6 మాసములకు రూ. 6-4-0.
 3 మాసములకు రూ. 3-4-0.

రాజ్యాంగ వ్యవస్థలు.
 విరంతుశాధికారమును వ్యవస్థాపించునట్లు ప్రజా తంత్రమును వృద్ధిచేయుటకును సాధనభూతములైన గ్రామవ్యవస్థలు, స్థానికపరిపాలనావ్యవస్థలు, రాష్ట్రీయవ్యవస్థలు, సార్వభౌమికపాలనావ్యవస్థలు, శాసననిర్మాణసభల వ్యవహారములు మచితరీతిని స్వతంత్రవిధమున దీనియందు జర్చింపబడును.
 మతసాంఘికచర్చలు.
 జాతిమతపక్ష పాతమునుబాసక సకలమతాల బలములును, అన్నిజాతులనాకును, భిన్నాభిప్రాయములను గలవారును వభివృద్ధినిబొందుటకుదగిన సాధనములును నాదర్శములును నిష్పక్షపాదితో వ్యక్తీకరింపబడును.
 ప్రాకృతికతీర్పులు.
 జనోపయోగములైన క్రొత్త మోకొట్టతీ భోజ్యనిర్ణయములు, క్రొత్త చట్టములు, శాస్త్రమునకు సంబంధించిన ముఖ్యాంశముల ప్రతికయందు విరళముగా వెలువడును.
 యనాణిజ్యములు.

గ్రంథప్రచురణములు.
 అద్భుతభాషయందు ప్రమరింపబడు ముఖ్య గ్రంథములు పండితులచే జక్కగా విమర్శింపబడి భాషాభ్యుదయమునకును జ్ఞానాభివృద్ధికిని దగినసాధనములు సూచింపబడును.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
 ప్రతివారము వేలకు వేలు ని
 సీసా 1-3-0-8-0 లాటాలు

తామర తైలము

నీకు తామరచాధ గలదా?

ఒక్క మా తామర తైలము డబ్బాను ఆరు లగాలకు కొని నాలుగైదు సార్లు రాచినయెడల తామర నిర్మలమగును. నయముకాని యెడల మీ ఆరులగాలు తిరిగి తీసికొన వచ్చును.

అనేక సంవత్సరములు, మాసములు బాధపడిన వారు దీనివలన తక్షణమే సుఖముపొందిరి.

హా! నిదురపట్టక బజ్జిల బజ్జిలకుచుండు ఆవస్థగనానికై నను పద్ధతి.

అమృతాంజనము డిపో, నెం. 9. బహంగిరుపీధి, చెన్న పట్టణము.

వార పత్రిక

చందాదారుల కృపటివలె రూ. 2-8-0

ఈపత్రికయొక్క యుపయోగము చదివిన వారలకు దెలిసియే యున్నది.

ఇంతవరకు నిపత్రిక సంగతి నెరుగని దేశభాషాభిమానుల నందఱనునమూనా పత్రికను దెప్పించవేమచున్నాము.

తెలుగు పత్రికల యందెల్లను నెక్కువ వ్యాపకముగల నార్థాపత్రిక.

భౌతిక వాస్తవాలను న్యవహారములను దెలిసి కొనుట కిది తగిన పత్రిక.

దివసపత్రిక యుక్తలేని వారలకు వారపత్రిక

సంపాదకు చుండును

ఆంధ్రపత్రిక బహంగిరుపీధి మదరాసు.

మోహినీ తైలము.

5 తులముల నూనెగల నీనా 1-కి వెల 0-12-0 టు.

స్త్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైతి.

మెదడుకు చలువ
కండ్లకు చలువ
వెండ్రుకలు పెరు
వెండ్రుకలు చాల
వెండ్రుకలు నున
మనోహరముగా
సువాసన గలిగి య
వేలకు వే
సీనాలు విక్రం
తప్పక కొనుట

ఇది మనోహరమము శేయు విశిష్టము, స్త్రీ, డన్లు, ఉద్యోగస్థులు మొదలగు వాళ్ళి సుఖనిద్ర, నిద్రాంతి నిచ్చును. సుందరల మోహనానందము లకు వ్రాసగు కుసుమ మహారాజుమహారాజు కాపా నును. ఒక సీసా వెళ్ళిలి-చూడ జమీన్ దారుగారు. అమృతాంజనము డిపో, 108, ప్రభాకర్ బజ్జి, బాంబాయి. డి. బా. నెం. 9, బహంగిరుపీధి, మదరాసు.

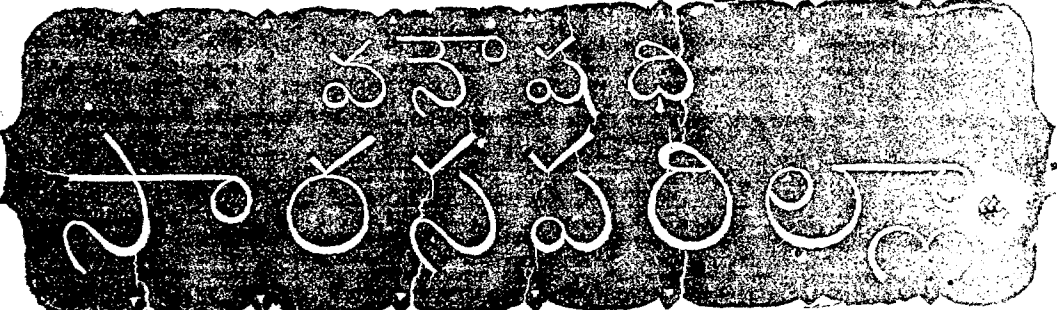
విజ్ఞాపనము

కొందఱు విశేషములు కాగితములకు వ్రాసిన వ్రాక్కలును జలుగుగా వ్రాసి పంపుచున్నాడు. తెండు వ్రాక్కలు వ్రాయుటలో ముద్రాణాకాంక్షయు మిక్కిలి కష్టమగుచున్నది. కావున దయచేసి విరళముగా కాగితమునకు ఒకపైపుననే వ్రాసి పంపు. దరుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాము.

[అం. ప. సం.]

విజ్ఞాపనము.

చందాదారులు ఆద్రైస్తులు వగయిరా మార్పుటకయి యుత్తరములు వ్రాయునప్పుడు పత్రికలు మాకు చేరలేదని వ్రాయవారు ఏయే తేదిల పత్రికలుచేరలేదో వ్రాయనియెడల జవాబు లొసంగుటకు వీలులేదు. గాన పత్రిక గాని తేదిలు స్వప్రముగా వాయవలయును.

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్ళపోట్లు, పాతవాయువుపోట్లు, రసపట్లు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్నిరోగములను దీనివలన నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును. ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండుసీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ. 1-4-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, ౧౪౪, ఫనస్ వాడి, నం. ౨. బొంబాయి

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2. Bombay.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య,

ఆయుర్వేదాశ్రమ గ్రంథమాల.

విక్రయమునకు సిద్ధముగనుండు గ్రంథములు.

1. మహానాదము:—సకలరోగములను గుర్తించుటకు వైద్యులకు నుపయుక్తమగు గ్రంథము. వెల 3-0-0
2. వ్యయము:—ప్రతిరోగమునకును పథ్యములను వస్తువులను బోధించును.

గాదారులకు 0-12-0 ఇతరులకు 1-0-0

3. భౌష:—మందుల శేయింపకును

వస్తువుల దెలిసికొనుటకును వాని

కపయోగించు నిట్టిగ్రంథ మిది

గలకు 1-2-0 ఇతరులకు 1-8-0

4. అణదేశపు వైద్యసాంప్ర

||కు 0-3-0 ఇ||కు 0-4-0

5. ము విభమును దీనివలన

0-3-0 ఇ||కు 0-4-0

కండ్లకు చలువ జేయును.

మెదడుకు బలమిచ్చును.

ఎండవేడిమి దెలియకుండుట

కుపాయ మేమి.

అమృతాంజన

తైలము.

ఇది యేమి జేయగలదు

తలపోట్లును, తలనొప్పిలను, వె

వేడిమిని, అన్నివిధములగు తలనె

నాటకశాలలు.

నాని సాస్కారము.

నాటకదర్శనమే కూడదనుభవప్రాయముతో నుండు కొందఱుకలరు. నాటకశాలలు పరదేశీయులని మరి నటియభిప్రాయము. కాని నాటకశాలయనది క్రొత్తగా ది కాదు. కాలిదాసునకు చాలపూర్వమే యున్నది. మహాభారతమునను రామాయణమునను నటుండ, నటి గూర్చి చెప్పబడియున్నది. మనఃస్థులకు వినోదమావశ్య మానవప్రకృతియొక్క యానందమునుండియు దీనికే కవిధముల నుపాయములు జరిగినవి. ఆహారమును రక్షణ నైవేదిక యావశ్యకములూ ప్రదర్శనములును విండ్లును వనరములే. బొత్తిగా నాగరికతయన్న నెలుగనివారు తొని సంప్రదానాగరికత కలవారినటకు నందఱిలోను ముందుగా మారుచున్నాము.

మన ప్రతిమనఃస్థులను, సంఘమంతయు ననుభవించు యితిమిదనే ఊహలన ప్రదర్శింపుటకు ప్రయత్నించురు. ఇక కారణము మన యనుభవమున నున్న విషయములే మన కానందదాయకములగుట స్వాభావికము. నాటకములు యధా ర్థములగు సంగతులను కనుబరిచిన మనోరంజకముగను. నాటక ము లానందమునే కాక బోధనకూడ కలుగజేయును. పశ్చిమ దేశములయందు జనులకు జ్ఞానాభివృద్ధి చేయుటలోను సాంఘిక దోషముల నివారించుటలోను మిక్కిలి యుపకరించినవి. హిందూ దూరదేశమున కూడ, మన నాటకములు, శాలలు, ప్రదర్శనముల లోను ఎన్నిలోపములున్నను పూర్వము చాల యుపకారక ములై యుండినవి. ఇంకముందయినను బ్రాగ్భక్తితోను నేర్పు తోను నడవ బడినచో మన సంఘాభివృద్ధి విషయమై నాటక ప్రదర్శనము లనేకవిధముల తోడ్పడును. హిందూ దేశమున ననేకులకు నాటక శాలలయందు మనస్సుం కొనము కల్గుటకు ముఖ్యకారణము సాధారణముగా నిచ్చుట నాటకులలోని స్త్రీలవృత్తి సరిగానుండకపోవుటయే. ఈలోపమును నివారించుటకై సత్కులజాలెలగు కన్యలు నాట కుండు స్త్రీ పాత్రముల వహించుటలు చేసితిమేని క్రమ నాటకస్త్రీలందఱి స్వభావమును బాగుపడి యీ కళం గ్రహు. అప్పుడు నాటకశాలలయంద నాదరముపోవును. లో మొదట విద్యబుద్ధులలేక యక్రమముగ నడవ చిల్లరజనులు నాటకములాడుచుండిన కాలములో ము లో వారెవరైన మనలో నాటకముల చూచుటను నుండిరా? 1887 వ సం॥మున కీర్తిశేఖరై నధర్మవరం య్యలుగారు విద్యాధికులను సంఘములోనిష్కరణములకలిగియున్న సామాన్యులగుచు వచ్చె

ఉన్నత జాతిస్త్రీ లికార్యమునకు నిర్దేశనప్పు డున్నవారితో సంబంధము తీగడ. అదిగాక నాటక ప్రదర్శనమే జీవనో పాధిగా నేర్పడిన యెవల హేయములగు మఱి కొన్ని స్త్రీ వృత్తులకన్న నిది చాల మంచిదే.

యూరపు ఖండమునందు నాటకములాడువారన్న విశేషగౌరవమే గాని యనాదరణ మేమాత్రము నుండ. అచ్చట రాజుగారు నేర్పుగల నాటకులను సన్మానించును ఇంక ప్రదర్శనకాలమున నదృష్టమంది జనులు వారికి చేయు సత్కారములును అభినందనములును మహారాజులకైన ప్రాప్తిం చవు. వారసంపాదించు ధనమునకు మితిలేదు. సారాజెన్నెరు అనునొకయువతికి నొక యమెరికా నాటకకంపెనీలో వార మునకు 30 వేల రూపాయల జీతమిచ్చురు. సర్ హెన్రీ ట్రీ యనవారు నాటకమాడునప్పుడు వారమునకు 15 వేల రూపాయల గ్రహింతురు. వందలభేదమిది నాటకులకు వారమునకు 300 మొదలు 4 వేల రూపాయల వరకు జీతములు సర్వసా ధారణముగా నుండును. ఇదంతయు నాశ్చర్యముగా గన్పట్టును కాని యిం దస్వల్పమేమియులేదు. ఇంక మనదేశములందన్ననో కొందఱు చాలమంచి నాటకులే యున్నను వారిభువనము గణించు వారెవరునులేరు సరేకదా యింక నెవరైనవాని గౌరవించి నచో మనవారికి చాలకష్టము గానుండును. బంగళమున నుప్రసి ద్ధనాట్యాభివృద్ధిశాస్త్ర విశారదులుగానుండిన గిరిశచంద్ర ఘో షుగారికి మహనియులకెచ్చు సి. వి. ఇ. బిరుద మొసంగబడిన ప్పడు దానినొక యాంగ్లేయోద్యోగియుడు క్లాసుంపగా జను లందరును నాటకునకు సి. వి. ఇ. బిరుదమును వహించుటకు తగినభువన యేమికలదని నిష్పాంతిపోయిరట. గిరిశునివంటి వా రాంగ్లేయదేశముననే జనించినచో వారికినిత్యపూజ జరుగు టయేగాక తమయొద్దకువచ్చు ధనప్రవాహమునకు మితియుండ దుగదా! ఇచ్చటనోవారు పడినక్షేత్రమును వారిబుద్ధివైశద్యమును వ్యక్తములై, చివర కూరును పేరును లేక దాద్ర్యసిడితులై ప్రాణ ములు విడువ వలసినవృన్!

మననాటక ప్రదర్శనములలో ననేకలోపములు కలవు. వానినన్నిటిని నివారించుట చాలయశక్త్యవ్యయము. నాటక శాలల మేనేజర్లు గొప్పవిద్యావంతులును అనుభవశాలయును అయియుండవలెను. తమవార నాటకులకు జీతములధికముచేసి వారలకు ప్రోత్సాహము కలుగజేయవలెను. మననాటకకంపెనీలు చాలవర కేదినమున కాదిన ముదరపోషణకు కావలసిన ద్రవ్యమును మాత్రము మిగుల్చుకొనునప్పటికి ధనవృత్తి లె మను కొనుట యందరికిని లేనిదినదే. ఇంక నాటకము నాడునపుడు ప్రదర్శకులేగాక చూచువారుగూడ నియమముల ననుసరించి ప్రవర్తించునటుల చేయవలయును. అందువలన నాటకుల కొక విధమగు గాంధీర్యమేర్పడును. ఇదిగాక నాట్యవిద్యను బోధించుటకు ప్రత్యేక సంఘము లేర్పడి నాటకవృత్తి నకలంకింప వలెనై వాలర కావిద్యను చిన్నప్పటినుండియు గలవలయును. ము మొదలగు దేశములలో కంపెనీవారు తాము ప్రద ర్శన నాటక మెట్టిదైనను ప్రదర్శించు విధము నెక్కువ తో గమనింతురు. పాత్రములకు తగిన దుస్తులను, రంగ కావలసిన సామానులను, యింకను కాలాచితములగు దాగ్ధములను నెంతధనమునైన వ్యయముచేసి వారు రు. ఈ విషయమున మనము చాల వెనుకబడి యు. మన నాటకము లెంతమంచివైనను వానిని ప్రద ర్శన నేమియు నేర్పలేదు. ఉపకరణములు చాల పురంగమైనదియు నే పా త్ర మై న ది యు జను లనుభవవలెను. అందువలననే మన నాటకములలో పాత్రములు నూచింపబడవలెను. వాత్రస్య ప్రవేశస్నాన్య త్కదావన

వహించినను కనిపెట్టుట చాలదుష్కరము. ఆకారముననేకాక నడవడికలోను, స్వభావములోను యే మాత్రమును పూర్వ పాత్రముతో సంబంధములే నట్లభియముచేయుటను వారు నేర్చుకొందురు. మనవారిలో నొక్కొకనాటకునికి సాధారణ ముగా నొక్క ప్రక్రియయే వచ్చును. ఏ పాత్రము తీసుకొనిన నొక్కరీతిగనే యుండును. దానికై ప్రత్యేకముగా నభ్యాస ము చేసికొనవలయును. ఇట్లు భిన్నముగా నభినయముచేయుగల కొందఱొంధ్రులలో నిష్పడు బయలు వెడలుట చాలసంతోష కరము.

భారతీయ బహిష్కారము.

II

ప్రాతేనకు సుధీంద్ర బోనుగారిట్లు మాడరనోవ్వా ప్రతికకు వ్రాయుచున్నార:-

అమెరికను కూలీలతో మన కూలీలు పట్టుదలతో పోటీ పెట్టుకొనుట లేదని సంఘమువారి ఎదుట వాదించితిని. అమెరి కను కూలీలు నీ కళామలగు కనలను చేయదురు. ఇండి యనులు నిపుణుల అవసరములేని సాధారణ పనులను చేయు దురు. ఇండియను కూలీలు పండ్లతోటలలోను, లంబరు యంత్ర శాలలలోను పైలెంట్లను నేయుట మొదలకు పనులను జేయు దురు. అమెరికనులకు చేయనిష్టములేని కాలిపనులనే ఇండియ నులు చేయుదురు. అప్పుడైనను పోటీకి తక్కువకూలికి పనిచేసి ఇతిర కూలీలకు వస్తుము కలుగజేయరు. సాధారణముగ ఇండి యను కూలీలు దినమునకు రు. 1-0 మొదలు రు. 4-0-0 వరకు సంపాదించురు. అమెరికను కూలీల పక్షమున పోరాడు. ఎట్టి ఆందోళనకూడెనను, నిపుణులేని పనుల కీకూలి న్యాయ మైనదే యని ఒప్పుకొనును. కాని ఇండియనుకూలీలు తమకు దొరకు దానితో తృప్తిపొందుటలేదు. ఈ దేశములో నెక్కువ కాల మున్నకొలన సౌకర్యములు హెచ్చుకావని ఎక్కువ కూలిని కొరుట అవసరముగను. ఇట్లుండట న్యాయమే. కడ చిన పంటరోజులలో నెక్కువకూలి కాకలెననియు, ఇండియను కూలీలు నమ్మకట్టి పనిమానినారు. ఈ సంగతి నెరిగినవారు, ఇండియను కూలీలు స్వల్పముగ్గున్నట్లేపనిచేసి. జి. థానాగిలో న్యాయముగ దినము చెప్పగలరు. సాధ్యముగ సంతోషకరమ పనిచేయుచున్నట్లు తృప్తియ్యక, అమెరికను కూలీ ఇండియను కూలీలు కుప్పించుచున్నారు. వారిదేశ లకు సహాయముచేయుటకు క్షమలు స్వల్పములైనను, మునకు వచ్చిన ప్రభుములలో విశ్వాసతరువాత, ఇచ్చటి ఈదేశములో నివసించుటకు ప్రాంగణ అక్కరయు నీలిగతుల కనునూలముగ జీవింపగోరుట ద్వితీయము లగుచున్నది.

ఈ విషయములు చెప్పినట్లుట చెప్పినారు. నడవడినిగూర్చి సంఘమువారిండుట న్యాయ మిందవులు, మిత్రవ్యయాలనియు, శీలురనియు, వారన్న డను పోమరిక చెప్పినారు. ఒకదేశ ఇండియను చేయలేక, పోయి, ధనహీనుడుగ త్వమువారి పోషణకు. ఆగి యనగా, గోగలగు పి ణిక్కుతీరమున, భూల సంఘమనియు, చెంద ఎంబి. దుర్గతిసాగ నకు బయలుదేరి ఇక

వచ్చుచున్నారు. నేర్పరులగు పనివారును, మంచి పాఠాలును కాగలవారై కీరితగలరు. ఇండియాలో వీరందరను వీరకుటుంబములలో జన్మించినారు. ఈదేశములో మంచిస్థితికి వచ్చుటకును, విద్యను సంపాదించుటకును, అవకాశములును సేర్పఱచుచు గలవు.

హిందువులు ఆమెరికను పద్ధతుల నవలంబించి, ఆమెరికనులతో కలిసి పోనేరరని తరుచుచెప్పుదురు. కలిసిపోవుట, అనగా నేమి? కలిసిపోవుట, అనగా, ఆమెరికనుల ఆదర్శములను, ప్రతిష్ఠాపనములను ఆమెరికనులయే యని డాక్టరు జార్జరుగాకొక గ్రంథములో వ్రాసియున్నారు. ఈవిద్యచనమును బట్టి విచారించినచో, ఆమెరికనులతో కలిసిపోవుటకు తమతో పాటు ఆర్యసంతతివారే యగు హైందవులకంటే నితరులైన యను, ఎక్కువ యోగ్యులుకావని చెప్పవచ్చును. సాధారణులగు ఆమెరికను రాజీ ఆంగ్లభాషలు కలిసిపోవుట యనగా, కేవలము పోలిక కలిగియుండుట, వివాహోద్యమ చేసుకొని నోకరితో నొకరు కలిసిపోవుట యని అభిప్రాయపడుచున్నారు. దీనికిట్టి అర్థమననములేదని నా అభిప్రాయము. విరోధాఖండమునందలి యూదులను గూర్చి కొంచె మాలోచింపుడు. వీరు అనేక శతాబ్దములు గ సంఘవిషయములందు గాని, మతాచారములందుగాని యూరోపుఖండవాసుల తోకలియక యే గీడనించుచున్నారు. ఐనను యూరోపు ఖండభివృద్ధికిని, కృషికిని చాల తోడ్పడిరి. ఇప్పటికిని ఆమెరికాలో నివసించుచున్న 1880500 మంది యూదులను గూర్చి ఆలోచింపుడు. ఒక్కయ్యాయర్కు నగరము నందే ప్రపంచములోని యూదుల 2వంభాగంలో 13 వ వంతు నివసించుచున్నారు. అనగా న్యూయార్కునగరమునందు నలుగురికి నొకడు యూదుడై యున్నాడు. యూదుల మతమును బట్టి, యూరోపులో వలెనే, ఆమెరికాలో కూడ, యూదులును, తదితరులును, కలిసి పోవుటకు వీలులేదు. ఇట్లయినను, యూదులు, ఆమెరికాలో నుండదగిన విదేశీయులని ఆమెరికను రాజతంత్రజ్ఞుల డెనును సెప్పియుండలేదు. ఇటీవల పదిపన్నెండుమంది విద్యావంతులగు హిందువులు మర్యాదగల ఆమెరికను కుటుంబములందు వివాహితులగుటనే నెరుగుదును. ఈ దంపతులందరను, చాలసౌఖ్యముగను, అనుకూలముగ గృహము గడపుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. కలిసిపోవుట అనగా, జాడనుగూర్చి చెప్పనట్లు ఆమెరికనుల ఆదర్శములను గ్రహించి, వానియందు భక్తికలిగియుండుటయే యని నేనును నమ్ముచున్నాను ఇంతేకాని కలయికయధా భాతులన్నియు ఒక్కటి కలిసిపోవుట యను, అర్థ మెంతమాత్రమును లేదు.

బెల్లమును త్రయారు చేయుట.

ఒకక్రొత్తపద్ధతి.

III

చెరుకును కాచి దీనియందలి ద్రవము నిగుర్ప చేయుటకు గల లోకొక్కవరుస (అనగా 100 పానుల 2వంభాగము) నిండుమించుక 100 పానుల 2వంభాగము 8 అంగుళముల గూడమును గల లోకండ్ల పనిని నడపి పనిచేయుచు కావలెను. వీనితో 500 రూప్యములగు 50 యెకరముల పంటలన్నియు మద్రాసు

దుర్వ్యయమును మానుపుట.

ప్రస్తుతము దక్షిణహిందూస్థానమందలి చెరుకు పంట యొక్క స్థితిగతుల కనుకూలముగ బెల్లమును త్రయారు చేయు పద్ధతి నొకదానిని కల్పించితి మని మేమునుకొనుటయందయ్యుక్తమేమియులేదు. ఈ పద్ధతి ప్రకారము గయితులే స్వయముగ నవ్యోన్యసహకారి పరపతి సంఘపద్ధతుల నవలంబించి పని జరుపుకొనవచ్చును; లేదా దనికులైన యంత్రాలయముల స్థాపించి, తయారగు బెల్లమునకు మణుగున కింతయని రయితుల యొద్ద బుచ్చుకొని వారికి బనిచేసి నెట్టవచ్చును. లేక చుట్టుపట్లను పండు చెరుకును దామే క్రయమునకు దీసికొని, దీనినుండి బెల్లమును దయారుచేసి చేతనైలంతిభాగమును బొందవచ్చును. మొత్తమువైని బెల్లమును తయారు చేయడము నొక ప్రత్యేక పరిశ్రమగ నేర్పరచి, రయితుల కేవల వలని విశేష భారమును దోలగించినాము. ఇకముందు రయితులు చెరుకు వ్యవసాయమును విశేషించి చేయుదురనుటకు సందియములేదు. స్థానికసందర్భము లనుకూలములైనచో, చెరుకుసాగుచేయు ప్రదేశములు సాధ్యమయినంతవర కొక్కచోటనే చేర్చుటకు కాటంక మేమియులేదు. ఇంతకుముందు స్థానికసందర్భము లనుకూలించినచు చెరుకుసాగుబడి ప్రదేశములన్నియు నొకచోట నేర్పడ కుండుటకు హేతువు, పండితచెరుకును క్రమకాలములో గానుగాడుటకు తగినన్ని పనులును లభింప కుండుటయే. వివరములన్నియు విచారించి కనుగొనగా, మైసూరులో రెండుసంవత్సరములకు నధికముగ (తరుచుగ 18 మాసములవరకు) చెరుకులు పొలములో పడియుండునట్లు తెలియవచ్చినది. ఇంతకాలము పడియుండుటచేత నదిపనికిరాకపోయినపుడు, పొలమును కాశించేయుటవలె రయితులు తమచెరుకును తగులబెట్టినట్లు నాకనేక పర్యాయములు తెలియవచ్చినది. ఈ క్రొత్తపద్ధతిననుసరించి పనిచేసినచో నటువంటి పద్ధతికముందు సంభవించునాదు. మాయనుభవమునుబట్టి, రయితులు తమచెరుకులను బండ్లపై మర గానుగలయెద్దకు మోసికొనివచ్చుట కగు మొత్తము విశేషముకాదుట స్పష్టము. చెరుకులను గోసిన వెంటనే ప్రతిరయితును తనచెరుకులకు గాకలయునన్ని బండ్లనొక మాత్రముగోట గూర్చుటకు నలుగురు రయితులును కొంతవరకు మాత్రము కలిసి పనిచేయవలసి యుండును. వేర్వేరు రయితుల చేతుల వేర్వేరుగ నుండుటయందగట్ట మేమియు గలుగలేదు. రయితులు తమ చెరుకుల నుండి తయారైన బెల్లములో సగమును వెంటనే తీసికొని పోయి, దాని విక్రయింపగా వచ్చిన సొమ్ములో నుండి మాకు బెల్లింప వలసిన మొత్తము నిచ్చునట్లుంగీకరించుచుంటిమి. ఈయేర్పాటు మా కనుకూలముగనే యుండెను. పంచదారను తయారుచేయు బెల్లములలో భరతిఖండమునకు దనభూస్వామిని మరల బ్రాపింపవలయునని, మే మివీతిని సూచనముగనే యుపక్రమించిన నూతనపద్ధతులు క్రమముగ వృద్ధి నొందవలయును.

ఈవ్యాసమునందు మొదటసూచించిన రెండుపద్ధతులపైని వివరించినదంతయును మొదటిది. ఈపద్ధతియందు పట్టుని కాల్చి, దీనినుంటచే పాత్రములలోని చెరుకుకాచి యిగుర బెల్లుదును. రెండవ పద్ధతియందు, చెరుకు తగులబెట్టి దీనినుంటచే నీటిగానినీ బుట్టించి, ఈ వేడిమిచే పాత్రములలోని చెరుకుసము నిగురగొట్టి జేయనగు నంటిమి. ఈ రెండవ పద్ధతి ననయొక యంత్రాలయమును రాబోవు సంవత్సరము గలముని యాశించుచున్నాము. దీనికి నలయు నము నిటీవలనే యేర్పాటుచేసినారు. ఇప్పటికే చున్న పని యింకను స్వల్పముగనే యుండుటచే

దన్న నో నిర్బంధమైనది. ఈ నిర్బంధంతోనే దోషము కల ఒకడు మరియొకనికి నొక రూప్యమునిచ్చు ననుకొనుడు. విచ్చికమయ్యెనేని దానమగును. మరియు నిర్బంధమయ్యె షార్యమై దండన్యా మగును. అటులనే యాతకము విమగునెడల సంతోషమే; కానియెడల జాల చిక్కులుగ ఇట్లు చిక్కులు వచ్చుననియె మనవారు ఆకుపిల్లలకు విషయమై కూడ నిర్బంధత వద్దనినారు. అటుల నిర్బంధముతో దోషములున్నచని మనవారు కాసించినారు. తిరా వారి భావికాలజ్ఞత! వారి దయాదృష్ట్యవ్యయము! దన్న నో ఆ ప్రాచీనల దయాదృష్ట్య, వారి కరుణ, లోకీకభావము, అన్నియు నడుగంటి భనాశాంధభూ దయాదృష్ట్యలేక ఆకుపిల్లల గనిన లెక్కలను వేధించెను కి ములై లోకమునకు మహాపక్షాదు చేయుచున్నారు. శుల్కమునలన వాట్లెదు ముప్పలెన్ని మో గలవు. ఏ గానివారును-దే కట్టుముకొరకు ప్రయత్నించు ఒక్కొక్క తరగతికి నొక్కొక్క (నూరు చొప్పున బెరుగుచున్నది. ఒక పురుషు అయిదారుగురాడుబిడ్డలున్నాడనుకొనుడు. ఈ కాలము ఆకుపిల్లలు పుట్టుటకు కొరతలేదు. అతిపాల్య వివాహములు ప్రబలముగ నున్న విగావున, అతిపాల్య వివాహమునలన నాడి పిల్లలెక్కువగాం బుట్టువరకెడి యీ సత్యము రెండువేల యేండ్ల క్రిందనే కనుగొనబడినది. ఇప్పుడును వైద్యులు ఇటు లనే చెప్పదురు. అయిదారుగురు ఆకుపిల్లలకు నొక్కొక్కరికి కనీసము నన్నూరు రూప్యములిచ్చి వెండి చేయవలెనని నెత్తవనె బాధిమంతు లూహించెదరుగాక. పోనీ అతడు భని, కుడైన నిబ్బందిలేదు. భనికుడుగాక తరుచుగా వీడవావయ్యె, యుండును. ఏలనన నితనికి చాలమంది బిడ్డలు గలరుగనుక! భాగ్యవంతులు లేరుచు. గంతాన హీనలుగ నుండుటయు వీడవారు తరుచుగ ప్రభావంతులగుటయు ఒకమెరిగిన విషయమై ప్రతితెల్లద్రోక నకుమ హైకుమంచినంబంధములు మనములు రావలెనని కొంత సహజమైయున్నది. అందువలన తలతా కట్టునెట్టి నే యిబ్బందిపడి డబ్బుచెచ్చి, నామాన్యకు నివ్వవలసి యున్నది. కుడకు తినుటకన్న మోసము కుడై యల్లుండ్ల పేరుజెప్పుకొని చెడిపోవలసిన వాడగును. ఆ కన్యలు యుక్తయన్ను వచ్చినవారయిరేని రాబోయెడు నిబ్బందులను నూడతేక తామేదో ఆపదగ జేసికొనుచున్నారు. ఇటువంటిద్రోసితియేగదా మొన్న 40గజేతమందు స్నేహలతాదేవికి బట్టినది. ఒక స్నేహదేవియేగాక మరికొందరు కన్యలుగూడ నాత్మహత్య రని మాయ ప్రతికలద్వారా వినుచున్నాము. ఈ హత్య విషయమై పంగిజేతము అల్ల కట్టాలము

హమయొక్క యాదృశ్యము మిక్కిలి గొప్పది. ఈహాని గ్రహణముందు కథావశలకు స్వాతంత్ర్యములేదు. వారు తలదండ్రులిస్తారు సారముగ ప్రకరింపవలెను. సాల్వకృత కన్యా దానము వలన ఇటు పవిత్రములువారు, అటు పవిత్రములు వారు స్వర్గమునకు పోవుదురు. వివాహమాడిన స్త్రీ యీజన్మములో వచ్చినదిగాదు. "పూర్వదత్తావ యానాతి" అందువలననే ఏస్త్రీకి ఏపురుషుడు నియమింపఁ బడినాడో, ఏపురుషునికి ఏస్త్రీ నియమింపఁ బడినదో వారివారికే కలయిక యని మనవారి యభిప్రాయము. అందువలన నిప్పటి జన్మములో కలసియుండును. దంపతులు పూర్వమెన్ని జన్మములనుండియో కలసియుండెను. భార్యకు భర్తకు భేదములేదనియు నొక వ్యక్తియొక్క భర్త భాగము లనియుఁ జెప్పదురు. ఈసత్యము భగవాన్ మహేశ్వరునియొక్క ఆర్థనాశ్వరత్వము వలన బోధపడును. రెండుభాగములుగా కనబడెను నేకమూర్తికి తనరెండవ భాగమును వెదకుకొను నప్పుడు అనగా వెండికొమారై వెదకునక్కడ, సుగుణ సంపత్తి, యోగ్యత, వంశము, బాంధవ్యము, మొదలై వాని కొరకు ప్రయత్నము చేయక మూడు వందలిచ్చెదరా, నాలుగువందలిచ్చెదరా, అయిదువేల నిచ్చెదరాయని ఛేరిమాడి, ధనముకొరకు ఏనిచ్చుకొనిరానికో భార్యగాఁ బడయుటకుంటే నీవతరమైనపని మరియొకటిలేదు. ఇట్లు కట్టుకుడిగి భార్యనుగ్రహించుటలో వివాహముయొక్క యాదృశ్యమే పోయి పచ్చిపడేయుల వివాహములనె గుర్తిచెట్టి ఛేరముక్తిందికి దిగును. ఈ వివాహశబ్దము శ్లేషచేత విష్ణువని చెప్పవచ్చును.

వివాహః-విశి, వాహః, యస్యసః-వివాహః; విశక్షి పరమాత్మతో-వివాహః-విష్ణుః-కాఃబట్టి విష్ణువునో సమానమని యెన్నుదగిన ఈవివాహమును చెడగొట్టి బహుళలో వెలకు గొనెడు వస్తువులతోఁ బాటు పరిగణించుట గర్హ్యమైన పని. ఇట్లు ధనము పుచ్చుకొని కన్యను వివాహ మాడుటయందు మంచినశమునుండి పిలువ దొరకక పోవచ్చును. ఆర్షేయ పౌరుషేయములు గలిగిన సద్వంశ జాత భార్యగావలెను గాని అయిదువేలో ఆరువేలో తెచ్చెడి యొకస్త్రీ భార్యగానూడదు. అట్లు వంశము విచారించకుండ వెండిఁజేసికొనిన యెడల మంచివిడ్డ లేటుబుట్టుదురు? ఆదంపతులుకు సౌఖ్యమెక్కడ నుండి వచ్చును? భూతల స్వర్గముగా నుండదగిన ఈసంసారమందు గృహకలాలములు జాస్తిగానుండును. ఈకారణములచేతనే మన సంసారములలో ముఖ్యముగా నింగ్లిషువదిని పెద్దపరిక్షలనిచ్చి, వరకుల్గుము పుచ్చుకొని వివాహమాడిన సంసారములలో నీ సంకటములు జాస్తిగానున్నవి. ఇట్లునుట

సర్. శౌరీంద్ర మోహన రామాయ.

ఆయన జీవచరిత్రము.

రాజాసర్ శౌరీంద్ర మోహన రామాయ కె.టి. సి. వి. ఇ... గారు క్రిందటి శుక్రవారమునాడు కాలధర్మము నొందిన సంగతి మా చదువులకు తెలిసియే యున్నది. మరణసమయమున నీయనకు ప్రీయపుత్రు లగు మహారాజాప్రద్యోత కుమార రామాయగారు మొదలుకొని రామాయ కుటుంబ మంతయు మరణకాలమున వారిని చుట్టియుండిరి.

రాజా శౌరీంద్ర మోహన రామాయగారు కీర్తిశేఖరులగు హరకుమార రామాయగారి ద్వితీయ పుత్రులు వారు కలకత్తా యందు 1840సం. జన్మించిరి. తమయన్న గారుగూర్తి శేఖరై నను హారాజుహమారు సర్ జ్యోతింద్ర మోహన రామాయగారివలె నీయనయు హిందూకాలేజీలో విద్యనభ్యసించినపాల్యకాలమున నే యాయనప్రజ్ఞావైభవము ప్రకటమగుచుండెను. 14 సం॥ వయస్సున వంగభాషయందు భూగోళమును, 15 వ యేట ముకావళి యను స్వతంత్రనాటకమును రచించిరి. చిన్నతనముననే సంస్కృతమునుకూడ నభ్యసించి కాళిదాసుని మాళవికాగ్ని మిత్రమును స్వభాషయందు వ్రాసిరి. తమ యభిమానవిద్యయగు సంగీతమును శౌరీంద్ర మోహనగారు 17 వ యేట ప్రారంభించి లక్ష్మీ ప్రసాదు, శ్రీశ్రీమోహన గోస్వామి యను నిద్దఱు ప్రసిద్ధ దేశీయులనుండి భారతీయసంగీతమును, ఒకజర్మను సంగీత కళావికారమునుండి పాశ్చాత్యసంగీతమును అభ్యసించిరి. సంగీతశాస్త్రమును తత్త్వశాస్త్రము గూర్చి వ్రాయబడియున్న గ్రంథముల నన్నిటిని సంపాదించి సూక్ష్మతలై యింగ్లాండు నుండి కొన్ని మూలగ్రంథములును, కాళీ, కాశ్మీర, నేపాలాది స్థలములనుండి పూర్వకాలపు సంస్కృత లిఖితగ్రంథముల ననేకములను తెప్పించి తమగృహమున హిందూదేశమునందు తక్కిన యన్నిటికన్న నెక్కువ విలువగల భాండారమును నెలకొల్పిరి. 1871 లో నీ యన వంగదేశ సంగీత విద్యాల యమును 1881 లో వంగదేశ సంగీత శాస్త్రాలయమును స్థాపించి, తమ యధ్యక్షతక్రింద చిరకాలము వారిని పోషించిరి. ఈరెండు విద్యాలయములు వలనను, అనేక సంగీత గ్రంథముల రచించి ప్రకటించి జనులకు విలువలేకయే పంచి పెట్టుటవలనను, హైందవ సంగీత శాస్త్రమునకు కట్టుబాటు నేర్పరచి యనేక శతాబ్దములనుండి హిందూదేశములోని ఉన్నత జాతీయులచే నశ్రద్ధఁజేయబడిన దీనియందు చాల అభిరుచి కలిగించెను.

ఈయనచే నుపపాదించబడిన హిందూ సంగీత సంజ్ఞా పద్ధతి దేశమంతటిచే నలంకరింప బడినది. కీర్తిశేఖరులగు ఎడ్వర్డు చక్రవర్తిగారు 1878యందు హిందూదేశమునకు వచ్చినప్పుడు వారియందు పాడబడిన బంగారీగీతమును రచించినవీరే; ఇంగ్లీషులోని స్వాగతగీతమునకు స్వరక్రమమును గూడ వారే యేర్పఱచిరి.

1881 ఫిబ్రవరి 12తేదీని సంస్కృత కవి సమయసిద్ధి సభసమల కుదాహరణములుగ కొన్ని గీతములంచి పాడిరి. రామాయ కుటుంబ భవనమునచేయు సభలకు నీయు బంధులును చేర్చుచుండెడిరి.

లండనులోని యాంగ్లేయజాతీయ గీతసంఘమువారు జేడినవిదట హిందూదేశమున సంగీతమునకు సర్వాధిపతి శ్రీరాజాగారు ఆంగ్లేయజాతీయగీతమును 12 వేలు గమలయం జేఱుటచి వంగభాషలోనికి భాషాంతరీకరణమునకు పంపివెట్టిరి. ఇండియా దొరతనమువారి ద్వారావింశతి హైందవ శ్రుతు లనుపేర నొకగ్రంథమును వ్రాసి పంపిరి. దీనిని 1886యందలి

బరులో ఆక్స్ ఫర్డ్ విశ్వవిద్యాలయమువారు భాగ్యదుడు (డాక్టర్ ఆఫ్ మ్యూజిక్) అను పేరుదమునందుటకు భారతీయులలో నీయన సాధారణముగా విరుదమునందు వారు మనకువచ్చి గ్రహింపవలెను. కాని శ్రీరాజా పోకయే విరుద మియబడి యసాధారణ

సామన్యములను గమనించి యిండి (1880). వీరికి "సి. వి. ఇ." రాజా 1884 లో, విక్టోరియా మహారాణి గమనిచ్చుచు తాము స్వయముగానే ని మతకారణములవలన నీయన స్వయ రాకఁగించెను. ఇందువలన శ్రీ ప్రసాదన లియోగారు ఆర్డర్ ఆఫ్ ది గో

ల్డెస్టర్ అను గౌరవపదవితో సన్మానింప, రోమునగరమునకు విచ్చేయుటకై చేసిన యాహ్వానమునుకూడ నంగీకరింప వీలు లేకపోయెను. ఇండియా దొరతనమువారు వీరిని కలకత్తానగర శాంతిసాపక న్యాయాధికారిగను, కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునందు "ఫెలో"గను చేయబడిరి. ఇదిగాక ప్రభుత్వభవనమునకు ప్రైవేటుగా పోవుట, సివిలుకోర్టులలోనికి రానక్కర లేకుండుట, ఆయుధసహితులగు భృత్యులనుండుకొనుట, రెండు పెద్దకిర్రంగీలను కల్గియుండుట, మొదలగు నధికారములు కూడ వీరి కీయబడినవి.

ఈయన యభిమాన విద్య సంగీత శాస్త్రమే యైనను, ఇతర కళలయందు కూడ వారి కభిరుచి కలదు. వారినాటక రచనను గూర్చి యీవరక చెప్పబడినది. రత్నములు మొదలగు వాని పరిక్షయం దాయనకులకు గొప్ప నైపుణ్యము 'మణిమాల' యనువారి గ్రంథమువలన తెలియును. దొరతనమువారి యర్థకారమున రచించి ప్రకటించబడిన భూగర్భ శాస్త్రగ్రంథములు కొన్నిటిలో మణిమాలయందలి వచనములు ప్రమాణములుగా తీసికొనబడినవి. 1902 నీయన ప్రచురించిన ధాతుమాల యను లోహహస్తతత్వమును తెలుపు గ్రంథమునం దనేక సూక్ష్మ పరిక్షలు వివరింపబడినవి. ఈ గ్రంథములు జనులందఱచే కొని యాడబడినది. భారతీయాశ్వశాస్త్రమును గూర్చి సంస్కృత గ్రంథాభిప్రాయముల వివరించుచు మనహైందవాశ్వము అను గ్రంథమును రచించిరి. వీరు కొంతకాలము మృగములను పక్షులను విశేషముగా పోగుచేసి జంతుశాస్త్రమును సంపూర్ణముగా నభ్యసించిరి. స్వదమునుబట్టి, యే మృగముయొక్క గాని యంత జ్ఞాతులనుగూడ వారు చెప్పగలరట.

రాజాసర్ శౌరీంద్ర మోహన రామాయగారు సర్ బిరుదమును బొందు బంగారీలలో మొదటివారు. అన్యదేశాధి శాస్త్ర రులనుండి వీరికి వచ్చినన్ని బిరుదములును గౌరవమును హైందవుల కింకెవరికిని రాలేదు. ప్రసిద్ధ సంగీతశాస్త్రజ్ఞుడుగు పూర్వపు అనూధ్యనవాబు, యీ రాజాగారిని తమతోటలోనికి పిలిపించి వీరిసంగీత పాపీణ్యమునకు సంతోషము పట్టజాలక యాలింగనము చేసి వెండితగలదండ నొకదానిని కంఠమున వేళ్ళిచ్చాను. పూర్విత శత్రులై తమ ప్రస్తుతస్థితినిబట్టి ముక్తా హారముతో నలంకరించుటకు తమకు శక్తి లేక పోయెనని తమ విచారమును దెల్పిరి.

శ్రీరాజాగారికి నేకకష్టములువచ్చినను సంగీతశాస్త్రము వందును తాము స్థాపించిన కళాలయములయందును తమ యభిమానమును చిరవరకు విడువలేదు.

పాగయోడల రాక పోకలు.

చెరువురి నానాశ్రయమునందున్నవి.

1914 సం॥ జూన్ కెల 11 వ తేది

ప్రీతురు పేరు.	బయలుదేరన స్థలము.	తేది.	పోయెడి స్థలము.	తేది.
శ్రీమేకప్పగన్	లివర్నూలు	27 మే	కలకత్తా	11 జూన్
మిమోసా	బేరూ	"	"	10
బెహూనా	కాకినాడ	జూన్	లండను	10
ఎడవాన	నాగపట్నం	"	రంగూన్	12

రానున్నవి.

సామాను	బొంబాయి	కలకత్తా	లివర్నూలు	బేరూ
సైరంగన్	కలకత్తా	8	బొంబాయి	9
ఎడవాన	నాగపట్నము	9	రంగూన్	12
నూపు	కలకత్తా	9	ప్రీస్తు	11
వీగము	బొంబాయి	10	కలకత్తా	13
తారా	ప్రైయిట్సు	10	ప్రైయిట్సు	11
కానియ	న్యూయార్కు	10	...	...
కాన్మాక బెర్డు	కలకత్తా	10	లండన్	13
ప్రీస్తు	ప్రీస్తు	13	రంగూన్	13
చెయిబాస	కలకత్తా	16	లండను	17
మేరివలెరి	కలకత్తా	20	ప్రీస్తు	21
ఉగండ	కలకత్తా	"	కరాచి	14
ప్రైఫెల్సు	మిడిల్ బర్	11	కలకత్తా	13
కింగ్స్-ఫీల్డు	లివర్నూలు	14	"	18
కాజెన్ ఫెల్సు	ఆంట్యూపు	15	"	17
వెల్సుమార్కు	"	18	"	20
స్పిరింగువెల్	లండన్	22	"	24

ఆంధ్రపత్రిక.

ఆనందనాను సం॥ జ్యేష్ఠ బ 3

గురువారము.

యుక్త్యాక్షేపణలు.

విషయ విచారణమునకు విషయాత్మగ్రహణము మూలము. విషయాత్మగ్రహణ భావమైన విషయవిచారణము ప్రయోజనరహితము, నిష్ఫలము, సత్యవిరహితము. ఆక్షేపణ, విశ్వాసము, అభిమానము, యుక్తి మొదలగు సాధనములు స్వపక్షనిర్ణయమున కనుకూలములైనను విషయతత్వ నిరూపణమునకు, గ్రహణమునకు నిరుపయోగములు గావచ్చును. విషయతత్వగ్రహణమునకు శాంతస్వభావము, వివేకము, దూరదృష్టి, విశాలభావము సాధనములు. సామాన్యవిషయ విమర్శనమునకును నీసిద్ధాంత మన్వయించుచుండగా నూతనమును, నవీకరితమును, గంభీరమును, దూరాధిరూఢమును నగు విషయవిమర్శనము పట్ల నిభావము బలవత్తరముగ నన్వయించగలదని, పాష్టలంగీకరించుట సహజము. ఆ విమర్శనదృష్టితో నాంధ్రోద్యమమును నవీకరించిన భేదాభిప్రాయములు గలుగుట కనకాశమున్నను విపరీతాభిప్రాయములు గలిగి నిందాక్షేపణల కెడముడుటకు వీలులేదు. “సాంక్షిపత్య” ప్రతికయం దిటీవల ప్రచురించిన యాంధ్రోద్యమవిషయక వ్యాసములు దురభి ప్రాయములతో నారంభింపబడి విపరీతభావముతో నంతము నొంది నవి ఆంధ్రనాయకులు ఆంధ్రోద్యమమును సాధించుటకు యుక్తివదలి యాక్షేపణలను సహాయముగా వైకొనిరనియును దానికి బ్రమాణముగ గుంటూరు మండల సభాధ్యక్షులయవన్యాసమర్పణలయనుష్టాంధ్ర పత్రికయందు వ్రాయబడినది. గుంటూరు మండలాధ్యక్షుల యవన్యాసమును జదివినవారల కాయన ప్రసంగవశమున నాంధ్రోద్యమమును గూర్చి ముచ్చటించెననియును దానియందు చెనని నిందించ లేదనియును నాంధ్రోద్యమమును సమర్థించునని యత్నించెననియును తెలియుచున్నది. ఆంధ్రోద్యమమును “ఆంధ్రదేశ మాంధులకు” అను సూక్తితో భావముతో గ్రహించువారలు దాని తత్వాత్మమును గ్రహించలేదని యొప్పుకొనవలసి యున్నది. ఆంధ్రనాయకు ల్లిఖిత భారమును వ్యక్తీకరించుటలేదు. స్వకీయాభివృద్ధి గోరుటగాని, దేశాభివృద్ధినిగోరుటగాని, స్వసుఖాభివృద్ధినిగోరుటగాని, యన్యాయమును నధర్మమును నై నయెడల నాంధ్రోద్యమమును నిందించుట కనకాశముగలక. ఆంధ్రోద్యమమునందు పరద్వేషము లేదని యాంధ్రనాయకులు తరుణము వచ్చినపుడెల్లను ప్రకటించుచున్నారు. ఈసిద్ధాంతమును మరచి యాంధ్రోద్యమమును “ఆంధ్రదేశ మాంధులకు” అని యాక్షేపించుట హేతుయక్తమో ఆక్షేపణమయమో వ్యాసలేఖకులు తెలుపవలసి యుండును. ఆంధ్రరాష్ట్ర విరహితమైన యాంధ్రోద్యమముపట్ల వ్యాసలేఖకులకు సంపూర్ణమైన సానుభూతిగలదట! ఆ సానుభూతికైనను నాంధ్రులు వ్యాసలేఖకులకు కృతజ్ఞులు. రాష్ట్రాధిపతి భావమైన ఆంధ్రోద్యమ తత్వాత్మగమును వ్యాసలేఖకులు విపులముగ శృతపరచినచదివి, యానందించుటకు వీలుండును. “ఆంధ్రులభివృద్ధి కొందుట యవసరము” అను సిద్ధాంతముపట్ల గ్రామీణ భేదాభిప్రాయము గలవారైనను నుండినపు సానుభూతి ప్రయోజనకరము. ఆ విషయ

ముపట్ల భేదాభిప్రాయములుండుట కవకాశము లేనపుడు, సానుభూతి విద్యేషములు సమానోపయోగములు. ఆంధ్రనాయకుల రాష్ట్రాధిపత్యము నాక్షేపించుచు, వ్యాసలేఖకులు సూచించిన యాక్షేపణలు వారి వ్యాసములకును చక్కగా నన్వయించుచున్నవి. వ్యాసములు హేతువాద యుక్తములుగాక యాక్షేపణములై యొప్పుచున్నవి. ఆంధ్రదేశమునందు విద్యావ్యాపనకై వినియోగించదగిన మొత్తమా దేశాదాయము ననుసరించి యుండును. ప్రత్యేకరాష్ట్ర మేర్పడినపుడు, ఇప్పటి రాష్ట్రాధిపతి యములో నాల్గవపాటగాని, అయిదవ పాటగాని, అప్పుడు విద్యావ్యాపనకై వినియోగించ బడవచ్చునని నిర్ధారణచేయుటకు బదులిప్పుడా దేశాదాయమునం దెంతటి భాగము విద్యావ్యాపనకై వినియోగింపబడుచున్నదియు తెలిపిన సమంజసముగ నుండి యుండును (ప్రత్యేకరాష్ట్ర) నిర్మాణమున కింతటి ఆదాయముగాని, వైశాల్యముగాని, జనసాఖ్యగాని కావలయునని నిర్ణయించుట యసాధ్యము. హిందూ దేశ చరిత్రమును లోకచరిత్రమును నీ జడయమును బలపరచుచున్నవి. ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల సోపానకై ధనసహాయమును గోరుట యొక అపముగ నెంచబడినది. స్వార్థత్యాగ మనన్వేషిలో యెరుగని వారికింటి దాము స్వాధ్యాయమును జేయుచు నితరులకు మార్గదర్శకులుగ నున్నవారు సాస్తవ నీయులేగాని యాక్షేపణస్థులుగారు. బీజములు వృక్షములై ఫలనంతము లగుటకు వ్యవధి కావలయును. అవ్యవధిగ ఫలప్రదమగుట ప్రకృతి ధర్మమునకు విరుద్ధము. ఆ రహస్యమును గ్రహించక యాక్షేపించుటవలన బ్రయోజన మేర్పడదు.

పరిపాలనా సౌకర్యము లధికములైన కొలది వ్యయభారమును హెచ్చించుట సహజము. సౌకర్యములకును వ్యయభారములకును సాబుధోనయోగములను నిర్ణయించుట సులభసాధ్యముగాదు. కేవలము ప్రయోజనముచే పరిగణించిన స్వల్పరాజ్యములన్నియును పెద్ద రాజ్యములయందులయము గావలసియుండును. కాని వర్తమాన రాజ్యాంగవ్యవస్థ ల్లిఖితభావమునకు వ్యతిరేకముగ నున్నవి. అయినాండుయొక్క వ్యయభారమును క్రేటుబ్రతును భరించుచుండగా, ప్రత్యేక స్వరాజ్యమేల కావలసివచ్చినది? వ్యయభారము ముఖ్యమా ప్రజామోగక్షేమములుముఖ్యములాయను సమన్వయించుననియున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము హైందవజాతీయతకు బ్రతికూలమైనచో వర్తమాన కాలమునందుగల పదునాలుగు రాష్ట్రములు ప్రతీకూలములుగావా? పదునాలుగు రాష్ట్రముల ప్రతిబంధకములుగానిచో నికను నాలుగు రాష్ట్రము లేర్పడినపు డేకజాతీయత కేల భాగము గగును? ఒకభాష, ఒకజాతి, సమానాచార హారములుగల దేశములుగల ప్రత్యేకరాష్ట్రాని మనసరమని యొచబడుచుండగా భాషాజాతిభేదము, సాంప్రదాయభేదము, ఆచారభేదములుగల దేశమునందు వ్యక్తి (ప్రత్యేకరాష్ట్ర) నిర్మాణము నిరుపసాహసము. ఇతరప్రాంతవాసులు ప్రత్యేకరాష్ట్రములను గోరవచ్చును గోరదగదనుట యుక్తియుక్తము గపాలనా సౌకర్యముకొరకు సంకీర్ణముల విభాగావసర మనుదినమును ఆ యవసరమునకు మితిమేరలను వీలుగలను. అట్టివీలును, సౌకర్యమును, భాగుగ విచారించక ప్రత్యేకముగోరు వాదములును యత్నాద్ధి భాగ కరములనుట సహేతుకమైనదిగా దురభిప్రాయ పూరి

పీనాంగు, సింగపూరు, మలాకా లొకగవర్నరుగానికి లోబడియున్నవి. ఈగవర్నరుగాని యధికారమున మరియితరప్రాంతములును గలవు. ఇవి మలయాద్వీపకల్పముననుండు పీరాక్, సీలంగరు, నెల్రీశంబీలను, పహంగు ప్రదేశములు. వీనిపై నధికారము నహించువత్తుకు పైగవర్నరుగానికి హైకమీషనరు అనిపేరు. ఇతనికిలోబడి ఆయాప్రదేశముల కాయాసంస్థానాధిపతులే యధికారులు. వారును ఆయాస్థానములలో నేర్పడిన బ్రిటిషు రెసిడెంటులును నలుగురు నధికారసభ్యులును హైకమీషనరుగా రధ్యతులుగ శాసననిర్మాణసభయగుచున్నారు. వీరు శాసననిర్మాణ మొనర్చుటయు బట్టెను విమర్శించుటయు నను రెండుధర్మముల నెరవేర్చుచుండురు. ఈ శాసననిర్మాణ సభవారు మలేసయుక్తసంస్థాన ప్రభుత్వమువారి పరముగ నాంగ్ల సామ్రాజ్యప్రభుత్వమునకునోయధనావను బహుమానమియ్య నెప్పుకొనినారు. ఇందుకై 75 లక్షల నప్పటిసికొనుచున్నారు! ఆసంస్థానములలో ముఖ్యముగా ఋగవలసిన సంస్కారముల నాపివేయుచున్నారు! శీతజ్వరముల నాపుడ్రయత్నములగుడ కట్టిపెట్టబడినవట! అందచే ప్రజలీత్యాగమును శపించుచున్నారు! ఆంగ్ల రాజ్యాంగసభలో నీవిషయమే పార్లమెంటు మెంబరుల ననుగ రాదా యని మలేసంస్థానములనుండి యొక విలేఖకుడు వ్రశించుచున్నాడట!

క్రొత్తిగా నిక్కడికివచ్చు నాంగ్లేయాధికారులను మనదేశములోని భాషలను నేర్చుకొనుటకు ప్రోత్సహించు నుద్దేశముతో కొన్ని బహుమానము లేర్పరుపబడియున్నవి. ఇటీవల మేము ప్రచురించిన తంత్రీవార్త నొకదాని ననుసరించి పరిషయను భాషలో నుత్తమపరీక్ష నిచ్చువారి బహుమతి క్షవృషురు. రె,000 లు చేయబడినది. ఇదివరకుండినది. రు. 4,000 లు మాత్రమే. ఇట్టి ఏర్పాటు సంస్కృతమునకు గలదో లేదో తెలియదు. పరీక్షలు ఇచ్చుటకు నియ్యబడుచుండిన వ్యవధికూడ ఎక్కింపబడినది. ఉత్తమపరీక్షకు గాలపుమితియే లేదు. అనగా వైరోపియనాధికారులు తమకాల మంతయు లోగడలో

విదేశీయ తంత్రీవార్తలు.

ఇటలీ దేశములో సమ్యక్.

లండను జూను 10:—ఎంకోనా—ఆదివారము నాడు జరిగిన గౌరవగోళములో చంపబడిన హాలివారిని నేడు భూస్థాపితము చేసినారు. ఈ సమయమున అనేక వేల జనులు వచ్చిరి. మాడనచ్చిన వారిలో ఒకడు సిగరేటు ప్రాగుచుండును. జనులకు వానిపై పట్టరాని కోపము వచ్చినది. అంతట పెద్ద గౌరవగోళము జరిగినది. తుపాకులు కాల్చుకొనిరి. కొంత మందికి చెబ్బలు తగిలినవి. వీరు ఆసుపత్రిలోనికి తీసికొని పోబడిరి.

కూలీల కలహములు.

లండను జూను 10:—స్టారెన్సు పట్టణములోను, బరీలోను, సమ్యక్కట్టి కూలీలలో కలహములు సంభవించినవి. చాలమందికి చెబ్బలు తగిలినవి. స్టారెన్సులో ఒకడు చంపబడినాడు.

రోముపట్టణపు సీతీ.

రోము పట్టణములోనున్న సాటకపు సంఘమువారు ఇటలీ దేశమంతటను సమ్యక్ వ్యాపించ వలెనని ప్రకటించినారు.

పోలీసువారు తుపాకులు కాల్చుట.

నిన్నటిరోజున నేగిల్లుపట్టణమున జరిగిన అల్లరిలో జనులు ఫిరంగుల మనుష్యులను రాళ్లు పెట్టికొట్టిరి. అంతట వీరు తుపాకులు కాల్చగా అల్లరిమనుష్యులలో నొకడు చనిపోయెను. పిమ్మట నీమనుష్యులు గోడలను ముట్టడించిరి. ఇచ్చట పోలీసువారు దాగియుండిరి. పోలీసువారు తుపాకులు కాల్చిరి. ఒకడు చనిపోయెను.

నేమ, రాజుగారికి స్వాగతము.

స్టారెన్సు, రోముపట్టణములలో రాజుగారికిని, నైనికులకును స్వాగతప్రార్థనకు గురితోవధానములు సల్పిరి. తిరుగబాటు చేసినవారికి అపకారముచేయుట ఆక్రమమనిరి.

ఉష్ణదేశ వ్యవసాయము.

లండను జూను 10:—ఉష్ణదేశ వ్యవసాయమునుగూర్చి విచారించుటకు, ఈ నెల 23 వ తారీఖున లండనులో నొక గొప్పసభ జరుగును. దీనికి ప్రాంత్యము దేవస్థానముగారు అధ్యక్షులుగా నుందురు. 23 ప్రభుత్వములనుండి ప్రతినిధులువచ్చును. నాలుగుసభలు జరుగును. ఒక సభలో ప్రతివ్యవసాయమును గూర్చి చర్చలు జరుగును. దీనికి కింగ్సుప్రభువు అధ్యక్షులు నుందురు. ఈ సభలలో వ్యవసాయకులకు, ఫాక్టరీ యజమానులును, ఒకరి ఆభిప్రాయములకొకరికి తెలుపుకుందురనియు, ఆసియా ఖండములోని పంటలలో మొదటి దానిట్లు చేయబడు కర్మాచాలను గురించి విచారించిన పరిశ్రమ ముగియబడును.

రూజు వెబ్బుగారి వినాహము.

లండను జూను 10:—మేడిడ్—ఇదివరకు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములకు నైసిడెంటుగనున్న రూజు వెబ్బుగారి కొమారుడగు కెర్విటు రూజు వెబ్బుగారిని, స్వేయియ దేశములో అమెరికా ప్రభుత్వ పక్షమున రాయబారిగనున్న విల్బర్డుగారి కుమార్తెను మేడిడ్ పట్టణములో నేడు వివాహముజరిగినది.

ఆస్ట్రేలియా రాజకీయములు.

లండను జూను 10:—మెల్ బోరన్—ప్రస్తుతపు ఆస్ట్రేలియాపార్లమెంటు జూలై 26 వ తారీఖుతో సమాప్తమగు ననియు, సెప్టెంబరు 20 వ తారీఖున తిరిగి ఎన్నికలు ప్రారంభించుననియు, కుక్కుగారు ప్రతినిధిసభలో ప్రకటించినారు.

కెనడా భారతీయులు.

లండను జూను 10:—రిక్టోరియా. గవర్నరు మెంటువారు ఇంగ్లీషునుచట్టమును అమలులో పెట్టు కొనమన్నారని, దేశీయ వ్యవసాయములకు జూరుమిచ్చి యగు రాచీగారు మేయరుగారికి తెలిపినారు. ఇంగ్లీషునుచట్టము, లాకోర్టులలో అపజనుము కలిగితే చెప్పబాలయగారి లేకపోవునెవల ఈ ప్రశ్నను ప్రభుత్వమువారు కొలంబియసులకు అనుకూలమునే పరిష్కరింతురు.

14 గురిని దిగనిచ్చినారు.

వలసరచ్చిన వారినిగూర్చి విచారించుచున్న కోర్టునానికి భారతీయులు అప్పుడు బంపినారు. ఇదివరకు కెనడాదేశములోని వసించినామని నిర్ధారణ పరచినందున వమనగురిని దిగనిచ్చినారు. ఇంకను స్టీములో రిజిస్టరు మంది యున్నారు. వీరినిలో నొక్కరినైనను దిగనియ్యరట. ఇయ్యకలసిన కేపు యియ్యకపోయిన భారతీయులను తిరిగి కెనడు తీసుకొని రావలసినదని, స్టీము యజమాను లింకను తెలుపలేదు.

మెక్సికో సంద్భి.

అనయాగారా జూను 11:—మెక్సికో వాకిరి సంయుక్త రాష్ట్రముల వాకిరి జరుగుచున్న సంద్భి ప్రయత్నము నిష్ఫలమయినది. సంయుక్త రాష్ట్రములవారు జనకర్తాహూప్రా అధికారమును అంగీకరించమని చెప్పినందున ఇది చెడినది. భూప్రాగారు తమ తరువాత అధికారిని తామే నిర్ణయించుటకు మధ్య వర్తక లిప్తపడినారు.

జపాను గాయబారి.

లండను జూను 9:—జపానుదేశపు గాయబారియు, అయన అశచరుడును, మెక్సికో పట్టణమునుండి వెళ్లిపోయినారు. ఎక్కడికి వెళ్లినాలో ఇంతవరకును అంకు చిక్కలేదు. వీరిద్దరును మెక్సికో పట్టణము చేరుటకు ఆలస్యమైనదని మాత్రమే టోక్యోలో అనుకొనుచున్నారు.

కిరీబేటు ఒడంబడిక.

లండను జూను 9:—ఇంగ్లీషువాకిరికి కిరీబేటువాకిరికి యాలో జరుగుచున్న ఒడంబడిక యొకమహాప్రార్థికాలే గూటరు ప్రతినిధికి తెలిసినది. చీనావారు కొత్తగ కొన్ని ప్రభులు చేసినందున ఆలస్యమైనది.

యెక్ లిన్ గారు.

జూను 10:—లండనులో నున్న చీనాగూరు క్యాంక్ లిన్ గారిని ఏదోకొన్ని రాజకీయవిషయములనుగూర్చి పీకింగుకు తావించిరిగాని, వారు నలేదనియు, ప్రస్తుతము ఆస్ట్రేలియా హంబిగ నున్న సామెన్ లింగుగారు యెక్ లిన్ గారిని మాచెడరనియు, గూటరు ప్రతినిధికి గారు జూలై లో చీనాకు వెళ్లుదురు.

బెలిజియములు.

0:—చీనా, బెలిజియము దేశములవారు ఒకదలి గనులకు త్రవ్వించుట కొక ప్రయత్నములు ప్రారంభమైనవి. ఈ రూపాయలు మూలకము కావల భాగముచూడకూర్చి, కానుకలయం గల లోహములన్న వస్తువులను పుచ్చుచున్నారు. ఈ కార్యచేపను, యను బోలియుండును.

బహిరంగముగు దొంగతనము.

లండను జూను 10:—సిడ్నీ పట్టణములో రైలువే నాకరులకు జీతముల నిచ్చు గుమాస్తా 830 పౌనులగు యొక పెట్టెను ఆఫీసుకు తీసుకొని వెళ్లుచుండగా, ముఖము కనపడకుం మూసుకొనిన ఇద్దరు మనుష్యులు ఒక మోటారుబండిలో పరుగెత్తుకొని వచ్చి, గుమాస్తాను కుపాకులతో కాల్చివేతుమని భయపెట్టి, ఆధనమును తీసుకొని పారిపోయిరి: వీరు ఎక్కి వచ్చిన మోటారుబండి, బండిని తోలువాడు లేకుండ జూచి తీసుకొని వచ్చిన, యితరులదై యున్నది.

బొల్కను దేశపు స్థితి.

లండను జూను 10:—కురాజో—తిరుగబాటు చేసిన వారిని అణగగొట్టుటకు, దురాజో, అలెస్సెయో లో నాయను మూడుప్రక్కలనుండి ఒక్కమాటుగా సేననుతీసుకొని రావలయునని దొంగతనమువారు తీర్మానించినారు. తిరుగబాటువారి నై యావారములోనే సేనలను నడపవలయు నని గవర్నరు మెంటువారు ఆలోచించుచున్న తెలియుచున్నది తిరుగబాటు వారు రాజీ చేసుకొనుటకు తిరిగి ఆలోచించుచున్నారు.

ఆస్ట్రేలియా ప్రభువు.

ఆస్ట్రేలియా ప్రభువు సీత సహితముగ నేడు సేనలను పరీక్షించినాడు. వైనికులు ప్రభువరుని జూచి సంతోష భావములు సలిపిరి.

రషియాపార్లమెంటు.

లండను జూను 10:—సెంటు పీటర్సుబర్గ్—పరిషియా, మంగోలియా, చీనా, దేశములకును, రషియాదేశము నకుగల వత్తక వ్యాపారములను, నూతన మాద్యమలను నిర్మించియు, సుంకములను మార్చియు, ఇతర సౌకర్యముల నేర్పించియు, అభివృద్ధి చేయవలయునని రషియాపార్లమెంటువారు తమగవర్నరు మెంటుగారిచు నొకతీర్మానమునుపాదించినారు.

వివాహ విచ్ఛేదము.

లండను జూను 10:—లెత్ బ్రిడ్జి యను నామె ఇదివరకు చేసుకొన్న వివాహము సాగ్గుటండు దేశపు వివాహధర్మములకు విరుద్ధముగ నున్నందున భిక్షు వదలివేయవలయునని కోర్టులో పిటిషను పేట్టినది. ఈ మె పక్షము బర్నార్డు గారు వకేలుగ నున్నారు. ఈ కేసును రహస్యముగ విచారించవలయునని వకేలు కోరెను. లెత్ బ్రిడ్జి కన్య సిద్ధపడవలసినంత పని చేయియులేదు. ఈ కేసును బహిరంగముగ విచారించుట వలన లెత్ బ్రిడ్జిని ప్రజలకు మరణిప్రాయము కలుగకుండును. అని ప్రతివాదియగు కోలుగారు చెప్పిరి. ఇందుకు లెత్ బ్రిడ్జి కన్య వకేలు సమ్మతించినాడు. కోలుగా రింకను యిటు సాక్ష్యమిచ్చిరి:—“నన్ను కదలబోకు, నీ కేంతో పుణ్యముండునది” లెత్ బ్రిడ్జికోరిండుననే నామెను నావెంటతీసుకొని వెళ్లును. లెత్ బ్రిడ్జి కన్యముల పాలు చేయ నాకు యిష్టములేదని నీవలన, కలిగిన అవకాశంతయు నేనేకరించితిని. నీవు కోర్టులో హాసంధిస్థములో ఆమె కేమియు, ఆగౌరవము కలుగలేదు. మే మిద్దరము పన్నడును భార్యాశర్తలవలె యుండలేదు. నేను గొతులకలె భరించితిమి. సాగ్గుటండు దేశమునందు జరిగిన వివాహములు చెల్లదగినవా? కావా? యనవిషయము కేవలము శాసనవివరములను బట్టియే నిర్ణయింప దగినది. వివాహ ఆదేశములో జరిగిన వివాహములు చెల్లదగినవా? కావా? యను ప్రశ్నను గూర్చి వాదించవలచలేదు.

దేశీయ తంత్రీవార్తలు

హిందూ దేశ సేనకసంఘము.

బొంబాయి జూను 10:—బొంబాయి పట్టణములో కూలిదొంగకుటు లేదనియు, కూలీల ఆర్థిక స్థితి మృగలేననియు, ఇటీవల విశేషముగ తెలియరచ్చినది. కూలీల దుస్థితిని బాపు నుద్దేశముతో హిందూదేశ సేనకసంఘమువారు శిక్షకీకూలీలలోను, పింగలను యిచ్చువారిలోను సరపతి సంఘములను స్థాపించిరి. బొంబాయి గురుమునందలి సాచల్ అను భాగములో నివసించుచున్న 40 అంగియాతా కుటుంబములను, ఋణము నుండి విముక్తచేయ వలయునన, అభిసానియముతో ప్రస్తుతము సేనకసంఘమువారు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈ 40 కుటుంబములలోను 146 మంది జనులు గలరు. వీరిలో 57 గురు మట్టుకే గంపాదింప గలవార గలరు. ఈ 51 మంది కలసి నెల ఒకటికి రు. 715 లను సంపాదించుచున్నారు. ఈ జనమునకు నెల ఒకటికి రు. 458 లు ఖర్చు అగుచున్నది.

మిగిలిన రు. 381 లను, ఇదివరకు వారు చేసిన అప్పుల కగు చున్న వడ్డీలో కొంతభాగమును తీర్చుటకు ఖర్చు అగుచున్నది. వీరు నూటికి 75 చొప్పున వడ్డీ యియ్యవలసి యున్నందున అంతవెచ్చు ఖర్చుచున్నది. ఈ 40 కుటుంబముల వారికిని రు. 7950 ల అప్పుగలదు. ఈ కుటుంబములలోని వారందరను మితవ్యయులను, ముత్తుపర్వారుల మొగమైనను చూడని వారుగ నున్నారు. వీరిలో 37 కుటుంబములవారు వీధులను ఊడ్చువారై యున్నారు.

వీరికి విద్య విహుస్వల్పము. వీరు సం॥ ఒకటికి వడ్డీక్రింద రు. 4300 ఇచ్చుకొను చున్నారు. పరపతి సంఘమువారు ఈ కుటుంబములను అప్పును పూర్తిగా తీర్చివేయుదురు. ఈ అప్పును తీర్చుటకు క్రొత్తగాజేయు అప్పువై సం॥కు రు 1400 వడ్డీవగులును. ఇదివరకు వడ్డీక్రింద నిచ్చివేయుచున్న రు 4300 లకుగాను ఇప్పుడు రు 1400 మాత్రమే వడ్డీక్రింద నిచ్చి వేతురు. మిగిలిన రు 2900 లను పరపతి సంఘమువారికి అప్పుక్రింద నిచ్చివేయబడును. పరపతిసంఘము వారు నూటికి 18½ చొప్పున వడ్డీ పుచ్చుకొనెదరు. కాబట్టి దేశీయులందరును, ఈపరపతి సంఘములో తమధనమును దాచుకొన గలందు లకు కోరబడు చున్నారు.

విముక్త శైలిలకు సహాయము.

బొంబాయి జూను 10:—జెయిలు శిక్షముగిసి వెడలి పోవు శైలిలకు సహాయముచేయు నుద్దేశముతో బొంబాయిలో స్థాపించబడిన సంఘముయొక్క కార్యనిర్వాహకుల సభ నేడు బొంబాయి పట్టణములో సమావేశమగును. ఈ సంఘము ఏ పద్ధతుల ప్రకారము పనిచేయవలయునో, ఎట్టి నియమములు కల్పింపవలెనో, అను విషయమునుగూర్చి చర్చ జరు గును. విదేశీయులలో ఇట్టి సంఘము లనేకములుగలవు. బొంబాయిసంఘమువారు, విదేశ సంఘముల పద్ధతులను, నియమము లను కనుగొనినారనియు, ఆపద్ధతులవిధనే, తమ సంఘమును నడుప నెంచుచున్నారనియు, తెలియజుచ్చుచున్నది.

మస్కాటు స్థితి

బొంబాయి జూను 10:—ఇటీవల మస్కాటులో జరి గిన కలకరము ప్రభుత్వము వా గవలించిన పద్ధతులవలన తగ్గిపోయినది. ఇప్పుడు దేశము సిమితముగనున్నది.

జి. ఐ. పి. రైలుమార్గము.

బొంబాయి జూన్ 10:—జి. ఐ. పి. రైలు కంపెనీ వారు విక్టోరియా కెర్వికన్సు వెంచి వెద్ద స్టేషనుగా చేసి వ ప్రకమునకును యాత్రికులకును, ఓడ ప్రయాణికులకును ఆను కూల్యము వృద్ధిచేయుటకు, ప్లానులు ప్రచురించిరి. ఇంతకు ముందు ఓడ ప్రయాణికులు తాము ఆకుపోటికిని, రైలుస్టేషను వకును చాల దూరముండుటచే, ప్లానుల ప్రయాణముచుండిరి. కొత్త దాతులు కట్టుటయందుగా, ప్లానుల ప్రయాణము, యాధ నావలను ఆటటుపోటులయందు నెత్తిపెట్టుచుటకు తగినవీలు గలుగజేయుటకు ఏర్పాటు చేయబడి యున్నది. ఇంక కొన్ని మాసములకు గాని పూర్తిగా ప్రత్యేకములకు సాధ్యపడదు. స్టీమరుకు ప్రక్కనే పోవుటకు వీలుగా నడరు కంపెనీవారు రంబులుమార్గము కట్టుచున్నారు. క్రొత్తగా కట్ట బడు స్టేషనుయందు ప్రయాణికులు, సామానము నిలువకుండ బోవుటకు దగిన ఏర్పాటులు చేయబడినవి. అగ్గిను లన్నియు పెట్టుటకు మూడంతస్తుల కట్టడముకట్టిసిద్ధమగును. ఇంకొక భవనమున ప్రయాణికులు కాచుకొని యుండుకాలము ఏర్పాటు చేయబడును. ఇవి మిక్కిలి అనుకూలముగను నాజూరుగను ఉండును. ఈ క్రొత్త కట్టడములను మిక్కిలి సాగవైనవై ప్రస్తుతపు పెర్మిషన్ కట్టడములతో సరిగా కలిసి యుండును.

బ్రసాలో స్టేగు

కరాచీ జూను 10:—సింధు గెజట్లో నీ ప్రకటనము చేయబడినది: బొంబాయి దొరతనమువారు 8 వ తేదీని బంపిన యీ టెల్లిగ్రాము జనల యుపయోగాగర్హమై ప్రకటన చేయ బడినది:—మే 29 వ తేదీని టర్కిషు అరేబియా యొక్క పొలిటికల్ రెసిడెంటు దగ్గరనుండి యీదిగున సమాచారము ఇండియా గవర్న మెంటు వారికి వచ్చినది: మే 25 వ తేదీని బ్రసాలో స్టేగునకు స్టేగుగిరినదనియువీరిలో 27వ తేదీనిగుర్తు చనిపోయినదనియు, శానిటరీ శాఖవారు చెప్పుచున్నారు. స్టేగు ఉన్నంతకాలము యాత్రికులు రాకుండుట మంచిది. ఈసంగతి యందఱకు తెలియజేయ వలయును.

సింధు బ్యాంకు

కరాచీ జూను 10:—కడచిన యాదివాసము హైదరాబాదులోని సింధుబ్యాంకు భాగస్వాములు బ్యాంకు సాగవలయు

నా, తీసివేయబడవలయునా, అనువిషయమును యోచించుట వై ఒకసభచేసిరి. దీనిపర్యవసానమేమైనదని సింధు గెజట్టుప్రతి కాధిపతి, మేనేజింగు డైరెక్టరున కొక టెల్లిగ్రాముములమున విచారణచేసెను. దానినై, 7 వ తేదీని జరిగిన సభకు తగినంత మంది మనస్సులు రాలేదనియు, నిందువలన సభ నిలిపివేయ బడినదనియు, జూన్ 1 మేనజరు ప్రత్యుత్తర మొసగెను.

కలకత్తా గృహశోధనలు.

కలకత్తా జూను 10:—బెంగాలు పోలీసునకు సంబంధించిన డిక్ మెగారును, పేగార్డుగారును, కలకత్తా దోషవిచారణ శాఖయందలి చాలమంది పోలీసు ఉద్యోగముల సహాయము దీసికొని యావన క్రయప్రస సంఘపు భాగమగు హరినక్ రోడ్డులోని 90.8 మండ్లమున బ్రవేశించి వెదకిరి. ఇచ్చట సంతవి సమయ లిమిటెడ్డు అను కంపెనీ యుండెను. దీనికి ఏ. ఎల్. భీష్మగారు మేనేజరుగా నున్నారు. ఈ శోధన గాజీయ వ్యవహార సంబంధమున జరుపబడినదనియు, దీని వివ రము లేమియు తెలియజుచ్చుట లేదనియు, చెప్పుచున్నారు.

ఈ ప్రాధున శీరంపురములోని ఛత్తీగారి గృహమును కూడ వెదకిరి. బరద్వాక్ వరదలసహాయమునకు సంబంధించిన కొన్ని కాగితములను పోలీసువారు పట్టుకొనిరి. మనస్సులలో నెవరిని పట్టు కొనలేదు.

ఒక యూరోపియను అరెస్టు.

కలకత్తా జూను 10:—సర్వే జనల్ అగ్గిను పోలో గ్రాఫ్ డిపార్టుమెంటునకు సంబంధించిన టెయిలరుల మిషన్ బ్రదర్సు షాపులో అల్లరిచేసినందునకై అరెస్టు చేయబడినాడు ఇతడు షాపుయజమానుని గొట్టి అడ్డుములన పగులగొట్టినాడట

పైల్వే దునివై కేసు.

కలకత్తా జూను 10:—తనవిషయమై తగిన సంజాయిషీ యియ్యలేక పోయినందునకు, జీవ నాథరములేక తిరుగు చుండినందునకు, పైల్వేదనాథు సింగువై క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడు, 109 కేసున ప్రకారముక దోషము మోపబడినది.

బ్రెయిన్ యెట్లు చెప్పెను:— నేను అలెగ్జాండ్రా జ్యూటుమిల్లులో. ఇంజనీయరుగ నున్నాను. నామీద చారకు పురం కోర్టులో ఒక కేసువచ్చినది. ఒక బెంగాలీని కొట్టి నందునకై 60 రూపాయల జరిమానా విధించినారు. అట్లో బరులోనో నకంబరులోనో యిది పరిష్కారమైనది. నాప్రాణ మునకు మోసము వచ్చుననిచెప్పి మాయింట్టిదగ్గర గావలి పెట్టిరి. మహేంద్ర నాథసింగు ఇట్లుచెప్పెను:— నేను కుమర్ తుల్లాచాకాలో నున్నాను. 17 వ మే తేదీని ఒక సర్పి వార టు వచ్చినది. ఆప్రకారము జరిపిరి.

మేజస్ట్రేటు:— అచ్చటనే మోస దొడకినదో.

జవాబు:— సరిగా కాలనికూటా, 93 గారి తుపాకి రవ్వలు దొడకినది.

ప్రశ్న:— ఈ పుస్తకము దొరకినదా?

జవాబు:— దొడకినది. అది నిషేధింప బడినది.

ప్రశ్న:— తోటా లేమియుదొ రకలేదా,

జవాబు:— సరిగా కేలెని ఒకతూటా, చెండు మూడ మంచి తూటాలు కనుపడినవి.

ప్రశ్న:— ఈ యింటిలో యజమానినిగాని ఇంటి నున్న వారినిగాని నీవేరుగుదువా?

జవాబు:— ఇచ్చట అంతకు ఛగద్రచట్టి నివాస డెను. ఆయన పట్టుకొనబడినాడు.

ఇ. సి. సెన్ సాక్ష్యము.

దోషవిచారణ శాఖనుండు ఈయ ను:—ఏప్రిల్ 19 వ తేదీని స్వీల్డాస్టేషనుకు ఆనుమానాస్సుదులగు నొకగుంపును కనిపెట్టి కాళిదాస్ బోసులనుకూడ జూచిరిని. ఆయ ము 2-39 గంటలగును. ఇంకముగ్గురు న్యాయాచిలినిగాని వారిపేర్లు నాకు తెలియవు. పోవు రయితెక్కిరిని.

ప్రశ్న:—అచ్చట నీగుంపుసంగతి జవాబు:— అలెగ్జాండ్రా జూగాని నీరి ఆయాకి తెలియలేదు. 29 వచ్చినయ్య తనవుల ప్రకారము స్వీల్డాస్టే అంతకు చుక్కెత్తే, కిరిపాటలు దాసును, కిరిపాటలు కలిసియుండిరి. రయితెక్కిన. నేను నానునగరము ది కొంటిని, వీరు నానునగరము వైపునకు వాగము నాకు తెలియ. కేసు వాయి

బారానాగూరు కుట్రకేసు.

కలకత్తా జూను 10:— బారా నాగూరు కుట్రకేసు. ఆదిపూరము నెవన్న జడ్జి కేంటనుగారి ఎదుట తిరిగి నేడు ప్రారంభమైనది. ఈ కేసులోని దోషులు ముగ్గురును వాజ్మూల మిచ్చినారు. వీరందరును నిర్దోషులమని చెప్పుచున్నారు. మొదటిదోషియగు మోహిలాలు తానొక స్టేటుమెంటును ప్రాసి కోర్టులో వాఖలు చేసెదనని చెప్పినాడు.

రెండవదోషియగు ఖగేంద్రనాథ చౌదరి యెట్లు చెప్పెను:—నేను బారానాగూరులో ఇంటిని ఆడెకు తీసికొన లేదు. బారానాగూరువచ్చి తన యింటిలో నివసించుని దీని బంధు భట్టాచారి నన్ను కొరినాడు. ఆయనకొరికపై నేను బారా నాగూరు వెళ్ళుచుంటిని. ఇంటిలో పోలీసువారు నన్ను అరెస్టు చేసినారు. ఆ ఇంటిలో దొరకిన ఆయుధపు ముక్కలతో నాకేమియు సంబంధము లేదు.

మూడవ దోషియగు హర్ష నాథ ఛటర్జీ యెట్లు చెప్పె ను:— నేను దీనిబంధుని యింట్లో వంటచేయుచుండెడి వాడ ను. ఇంటిలో నేను ఏకాంతముగ నుండు సమయములో కిగ్గ రగ పాడుటవలన ఇంటి పొరుగునన్న నేపాల్ దాసుకు నాపై కోపమువచ్చి, నన్ను ఏమో చేసెదనని భయపెట్టినాడు. మా ఇంట్లో దొరకిన ఆయుధపు ముక్కలు నేపాల్ దాసువలన గాని, అతనికి సంబంధించిన వారివలన గాని వేయబడి యుం డును. అంతేగాని ఆముక్కలను గూర్చి నాకేమియు తెలి యదు. విచారణకు వాయిదా వేయబడెను.

ఛత్తీస్ గేటుమెంటు.

పాంటనుగారి యెదుట నీస్టేటుమెంటును మోతీలాలు, ఛత్తీస్ యిచ్చెను:—

ఇతర బెంగాలీలవలెనే నాకు చెండుపేర్లు గలవు. ఒకపేరు హన్సనాథు. చెండవపేరు మోతీలాలు. గ్రామం పోను కంపెనీలో నేను బంట్లెతు పనికొంతాలము చేసితిని. నెలకు 8 రూపాయ లిచ్చిరి. ఈపని యంతగౌరవమైనది కా నందున నాపేరు మోతీలాలు క్రిందమార్చితిని. అసలు పేరు హన్సనాథు. తరువాత నీయద్యోగమును మాని యింటికిపోతిని. కలకత్తాకు వచ్చినప్పటి నాకేమియు పని దొడకలేదు. నేను మంచిపాటుకుడును. కాలేజీవాడులో పాటలుపాడి జీవనము చేయుచుంటిని. అచ్చట దీనిబంధు ఛత్తీస్ పరిచయము కలిగినది. ఆతడు నాపాటలువిని, నాయందు కనికరముకలిగి బారానగర మునకు తీసికొనిపోయెను. ఇదిజనవరి 5 వ తేదీని జరిగినది. ఇంటికిరైలుపులు, కిటికీలు నెప్పడు మూయబడినవను సంగతి యజ్ఞద్ధము. ఇంటిమిద్దినాడ్రక్షాలో నున్నాను. ఈయింటికి గ్రామార్చివైకివచ్చి నాపా మానకున్న తగాదాలోని టైను. ఈమాటలు వేష ముక్కు

రెడ్డిసీనువారి కష్టములు.

అయ్యా,

తాదేపల్లిగూడెమునుంచి కొంవ్వపూలమీదగా వై
మగ్యమును వెళ్ళుటకు బుట్టాయిగూడెము వరకు ఎనిమిది ఆమ
డల దూరమున్నది. ఈమగ్యగ్రామముల మార్గమున ప్రజలు
బండ్లు వగయిరాలు గమాదారి పుంతలమీదుగా రాత్రింబవలు
యెర తెరపిలేక యీ వేసంగికాలములో నడుచుచున్నవి. ఈ
మగ్య మార్గములయందు ఈమందు వేసంగికాలములో త్రాగు
టకు నీళ్లులేక ప్రాణములు వదలు జీవరాసులకు లెక్కలేదు.
పాపము ప్రతిగ్రామములవారు నీవేసంగి యెండలకు కాకు
మాడచు నెక్కడనో ఒక బావియున్న అక్కడకు చుట్టు
పట్ల నాలుగైదు మైళ్ల దూరమునుంచి ప్రజలువచ్చి ఆ బావివద్ద
కాపులు పడియుండి నేల ప్రాదుకూతే నదికో ఒక కింకినీళ్లు
తీసికుని యింటికివెళ్లుదురు. ఇకను మార్గస్థులు పడుపాట్లు
చెప్పటకు న్రాయుటకు నీలులేదు. కాబట్టి యీసంగతులు
లేకుండు గానాకా బోర్డు కైనివెంటుగారు చిత్తగించి యీ
మార్గమున గొన్ని చాతులు క్రొవ్వించుటకు మిక్కిలి ప్రార్థించు
చున్నాము

రెడ్డిసీను వైతులు.

కొరిమెట్ల విరుద్ధపు పెన్సిలి.

అయ్యా,

కృష్ణాజిల్లా గుడివాడ నాలాకాలో కొరిమెట్లయను
గ్రామమునకు కలదు. ఈ యూగ కామి నేనిరామయ్య యను
వై తు లొకడసాక్షిముగ వేస్తీ నమ నాల్గినికే పేనమామల
గ్రామమును దీవికాలాకాలోని నెడము. వైవియందు నివాహ
సంబంధము కుడిప్ప నీ 31-5-14 రాత్రి 12 గంటలయ 12 విభు
డియలకు లన్న నిశ్చయము చేసుకొనిరి. నియమిత కాలమునకు
కొరిమెట్ల గ్రామమునుండి నెడము త్రేనికి బంధు, మిశ్ర, పరివా
ముతో వయి తరపు వారందరు విజయముచేసి మామూలుగా
వివాహమునకు ముందు బొందు మరియదల నన్నింటిని వెండ్లి
కుమార్తె తరపువారివలన సంశ్చిస్తీ కరముగా బొందిరి. అంతట
లన్న సమయ మయ్యెను. వివాహము యధావిధిగా వెద్దల
ఆకిర్యాదములతోను మంగళతూర్య రావములతోను దీక్షా
వస్త్రధారణ జరిగి కన్యాదానము వరకు అనగా నూత్రధారణ
వివా మిగతాదావత్తు వివాహకాండయు మాంగళ్యనూత్రము
వెద్దలచే స్పృశించబడి పూర్తి గావించబడినది. బంధువు
లందరు చికిరిసి సన్మానములు జరిగిరి. ప్రస్తుతము కమ్మ
సంఘ మహావ్యక్తులను వేరుపురువన జెల్లుకట్టుము విష
యమై వివాహమంటవ మధ్య నన్న మహాజనులలో ఎవరో
చర్చకు దీయ సావకాశ మొసగిరి. చమురులో వేయబడిన నీటి
బిందువులతో నీకట్టు పిశాచము వివాహమంటవము నావరించి
యున్న వెల్లి వెద్దలలో కొందరి నావేళించి, భూ,ధన, రూప
కమగు కట్టుమల ముందొసగినగాని నూత్రధారణ జరుపబడ
దని గట్టిగా నుడివిరి. పాపము వెండ్లికుమార్తె కాత్రుకీత్యా
వివాహము పూర్తి కాబడినది గదా లాంఛనములకై యిచ్చు
కొను యీ కట్టుమలకేమి లెండి, యధాశక్తి నిచ్చుకొన
వచ్చునని ఎంతజెప్పినను వినక భూమియరిలు, ఖరీదు షూమారు
రు 3000, రొక్కము రు 200 వెళ్ళి రు 5000-అట్లని వెం
డ్లికుమారునికి వ్యవహారికకీత్యా సంగ్రహింప జేసినసేగాని నూ
త్రధారణ జరుపబడదని సభసంతయు నల్లకల్లోలము జేయు
చుండ కొంతమంది వెద్దమనుష్యులు జెప్పినచోప్పున రొక్క
రూపకమగు రు 2000 ల రూపాయల కట్టుమును వెండ్లి
కుమార్తెతోడి వరున కప్పించెను. గాని భూకట్టు మీయ
డంట్లు, భూమిని గురించి కూడ యిప్పించుటకు పలువురు
యత్న మొనర్చిరి గాని విఫలమే ప్రతిఫలమాయెను. ఏతో
నైనను కాంతిముగా వాదించి ఆలోచించు కొనుట కవకాశ
మిచ్చి మనయభిప్రాయములతో నేకీభవించునట్లు జేయుట సుల
భముగాని, నానాటిట్లుతిట్టి మన అభిప్రాయములతో నేకీభ
వింప చేయజాలముగదా. వెద్దలెందరు చెప్పినను ఒండో
రులు పచ్చిపట్టుదలలు కలవారై కార్యమును రసాభాస
గావించి జనుల పరిహాసమునకు పాల్పడి ఎవరియిళ్లకడ వారు
జేరి వరుడు తా మేగడలను వధువు తన మేనత్తకొడుకును
దగ్గరబంధువు లగుటచే లన్నకాల మతిక్రమించినను మరుసటి
రోజున వివాహములు జరుపుకొనిరి.

భారతదేశ భావికాల శుభములకు యధాశక్తిని ప్రజలు
కులసభలు గావించుచు కమసంఘ దురాచారముల మాన్ప
చుండు సమయమున మా కమ్మసాంఘికము సభలుమాత్ర మతి
జయప్రదముగా జరుపుచు ఆనందమైనపుడు ద్రవ్యసంతులు
కూడ పిన్నలకుట్టుమునతో యాకంచి కాత్రువిరుద్ధపు వెల్లిళ్లు
చేయ సాహసించిరి. మాసాహసమే సాహసము; ఆహా!
మమ్మనకేల ప్రస్తుతము మాసంఘము నలంకరించుచున్న లక్ష్మీ
దేవతయొక్క శక్తిగాని ఇంతటిశక్తి ఏమానవుల కుండును.
ఇట్టి వైపరీత్య వివాహము లిదివరకు మాసంఘములో నేనెరిగి
నంతముట్లుకు యియుండలేదని నిస్సందేహముగా చెప్పగలను.

సంఘశ్రేయోభిలాషి.

అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పులకు లోకవిఖ్యాతమైన పరమామృతము.

AMRUTANJANI (REED)
A SOVEREIGN REMEDY.
FOR
Head-Ache, Rheumatism Neuralgia, chest Colds, Sprain,
Stiff joints, Dislocations, Skin diseases, Toothache,
Backache, Cuts, Bruises etc.
PRICE ANNAS EIGHT ONLY.
FREE SAMPLE FOR ONE ANNA STAMPS.
RINGWORM OINTMENT.
Positively Cures Ringworm and Dhobi itches in three applications.
PRICE ANNAS SIX ONLY.
Aromatic Tooth Powder.
Cleans Teeth, Stops Bleeding, hardens gums, Taste pleasant.
PRICE ANNAS TWO ONLY.
CAN BE HAD OF ALL CHEMISTS & DRUGGISTS.
Amrutanjani Depot.
109, FREER ROAD, BOMBAY. 9, JEHANGIR STREET, MADRAS.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రీరొడ్డు, బొంబాయి. లేక నెం. 9, జహంగీరువీధి, మద్రాసు.

వజ్రగుళికలు.

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు, ప్రాణమునకు రక్త
పుష్టియు, నరపటుత్వమును కారణములు రక్తపు
ష్టికి మంచి ఆరోగ్యము మూలము ఆరోగ్యము
బహిరంగ శరీరవ్యాధ్యామమువలనను, జితేంద్రి
యత్వమువలనను గలుగును. వ్యభిచారము, సుఖ
రోగములు, దురభ్యాసములు, విశ్రాంతి లేకుండు
టయు, ఆరోగ్యమునకు హానినిజేయును దీనివలన
శుక్ల నవ్వు, స్థలనము, శక్తిలేకుండుట, అగ్ని
మాంద్యము, భయము, కంపము, చురుకుదనము
లేకుండుట మొదలగునవి గలుగును వైజబ్బులకు
వజ్రగుళికలు వజ్రాయుధమువంటివి

దీని వెల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0

పండ్ల పొడి.

పంటి నెుప్పులకు దివ్యోషధము. నువాసనగలిగి
ఉండును. సర్వసామాన్యముగవాడుటకు దగిఉన్నది
డబ్బీ 1-కి వెల 0-2-0, 12-కి రు. 1-2-0.

సుఖభోగి తైలము.

అన్నివిధముల వ్రణములకును, కొరుకు
పుండ్లకును ఈ తైలము ఉపయోగించును. ఈతైల
మును రాచిసే పుండ్లు మానును. లోపలికి మాత్ర
లను తినవలయును. అన్ని గాయములను మాన్పును.

డబ్బీ 1-కి రు 1 0-0. వి. పి. నహా 1-4-0

అమృతాంజనము డిపో,
నెం. 9, జహంగీరు వీధి,
బొంబాయి, మద్రాసు.

శ్రీకృష్ణకథాసూధారసము.

(తెనుగుప్రబంధము)

ఈ యద్భుత ప్రబంధము శ్రీ సురతాటి పరిణయము.
అమరుక కావ్యము మొదలగుననేక ప్రాధికాంధములనుగించి
ప్రసిద్ధి జెందిన వారణాసి అమృతరామకవి ప్రణీతము.
దిగంత విశ్రాంత యశస్సాధ్యులును, విద్యాభోజులును కీర్తి
మలగు మ. రా. రా. శ్రీ శ్రీమద్భయంత కామేశము పంతులు
వ్రాకోటుక వకీలుగారికి కృతి యొనర్పబడినది. ఇది అనేక
విచిత్ర వర్ణనలతోను చమత్కార కల్పనలతోను నిండి భక్తి
శృంగార రస సమన్వితంబై చదువరులకు మిగుల యాహ్లాద
కరముగా నుండును. ఇందలి కైలి మృదుమధురము.
దీనివెల రు 1-0-0 కాలికోతెండు రు 1-4-0 పోస్తేజి చేరు.

శ్రీమదధ్యాత్మరామాయణము
బాలకాండము శ్రీలపాట జోలవరుగు.
పుల్లెల సుబ్రహ్మణ్యకవి కృతము సులభ కైలిన్న సవంత
ముగా వ్రాయబడినది. వెల పోస్తేజిగాక 0-8-0.
వలయువారు యాక్రిందిలిసమునకు వ్రాయవలెను.
యేడిది సుబ్బారావుగారు, రామారావుపేట,
లేక, కాకినాడ.
పుల్లెల చిన్న వేంకటరమణయ్య పంతులుగారు. వివ
ఇచ్చాపురము, గంజాముజిల్లా.

కుచ్చెలు, మంచములు, బీరువలు.

మావద్ద వియింటి నలంకరించు సామానులన్నియు
సులభక్రియమునకు దొరకును. చెన్న పట్టణములో మాకంటె
చవుకగా నమ్మవారు లేరు.
మడత కుచ్చె 1-కి 1-2-0
కాకోవన్ కుచ్చె సాదా ,, 2-2-0
డిటో చేతులుగలది ,, 3-12-0
ఇనుపపడతి మంచము కాకోవన్ గలది సింగిల్ 10-0-0
డిటో స్పిరింగుది 13-8-0
మట్టకం స్పిరింగు 12-0-0
స్పిరింగుతో టాపు సయితముగల ఇనుపమంచము 16-8-0
(సింగిలు)
బీరువలు 3x4 అడుగులు 17-0-0
డిటో 5x3 1/2 23-0-0 డిటో మేలుగకం 30-0-0
పడకకుచ్చె అనే సోఫా కుచ్చె పేముది 8-8-0
క్యాటలాగులో అనేక సామానులు గలవు. వ్రాసిన
వారికి పంపెదము.
పి. ఎస్. పొన్ను స్వామి పిల్లే అందునన్
కాచి నెట్ మేకర్సు 41/4? గాటా బజారువీధి, మదరాసు.

ద్రవ్యవంతుడగుటకు మార్గము.

సుమారు రు 600 లు ఖర్చు పెట్టినచోడల ఒక కాక్ బయస్కాపు మెషీను ఒక ప్రదర్శనమునకు సరిపడే ఫిలుములు కొనగలరు. వాటితో వేలవేలు ఆర్జించగలరు. ఆసంగతులన్ని మానద్ర మెషీనుకొనువారికి ఒక పూటలో ఉచితముగా నేర్పెదము. త్వరగా భాగ్యవంతులగుటకు యంతటమించిన సుఖపుమార్గము మరిలేదు. పూరాసంగతులుగల క్యాటలాగును చూచిన తరువాత మీకే తెలియగలదు. ఆలోచించకండి. త్వరపడండి. కారనేషన్ బయస్కాప్ కంపెనీ, పాడ్డాఫీసు:-121, వెడ్డవీధి తిరువళ్ళీక్కణ్ణి, (మదరాసు) బ్రాంచి:-ఉర్లాం. గంజాం జిల్లా.

తేలు వండదు.

తేలుకాటువలన అపాయములేదు గాని విశేష బాధ గలదు. తేలుకాటు విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు. బాధనరములవెంట పెద్దనరముదగ్గర నుండి లాగుట వ్రారంభించును. కుట్టినచోటును మొద్దగుటల చెసిన బాధ తగ్గును. ఈ ద్రావకము ననేకులు పరీక్షించిరి. ఇది మిగుల ఘాటు గలిగి నీటివలె నుండును. చెడకుండుటకు గాను రిబ్బరు బిరడాగల సీసాలో మందు పోయబడినది. కుట్టినచోట కొంచెము మందుపోసిన బాధమాయ మగును. మందును గలిగియున్న తాము బాధపడక నితరులకు పుణ్యము గట్ట కొనవచ్చును. ప్రతియింట నుండదగినది.

వెల సీసా 1-కి 0-8-0, వి. పి. సహా 0-12-0.

అమృతాంజనం డిపో, నెం. 9 జహంగీరు వీధి, మదరాసు.

ఈవంటలు కొనువారికి వీటితో పంచ 1-కి ఆ తల్లారాబ్టమున కోర్వని కోడండ్ర ప్రలాపము అను నూతన గ్రంథ మొకటి. కూడా ఇనాముగ పంపబడును.

మందిసమయము! వేనవేలు కచ్చుచేయి !! వెనకదొకపు !!

మేలైన జపాక పట్టు పంచలు

ఆ నేక పంచలు కచ్చుచేసెందున ప్రస్తుతం భరణు లెగించియున్నాము. వాచకులారా! శృంగారమున్న నాగరికతయున్న గలమేలైనజపాక పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనందముకొరకు తెప్పించి విక్రయించినది పోనీ మిగత కొద్ది పంచలుమాత్రమే యున్నది. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చు, ఆకుపచ్చు, గోగూ, పేయవర్షం ఇత్యాదిరంగులు గలవు. క్లాసుమీయమైనట్టివి. ర్వోపకుడు. గియ మూరనిడివిన్ని 24 మూర వెనల్పుల పట్టుపంచ 1-కి 2-0-0 పంచ 1-కి తపాలఖర్చులు ... 0-4-0 డిటా రెండుపంచలు కొనువారికి తపాలఖర్చులు ఇనాం.

టి. సీతారామ మొదలియార్, 3, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరువళ్ళీక్కణ్ణి, మదరాస్.

ఆనంద సంవత్సర సిద్ధాంతపంచాంగమ్

మంచికాగితము ! శుద్ధపత్రి !! చక్కని అచ్చు !!!

అమృతాంజనం డిపోవారి మందులను గొనువారలకు ఉచితము.

వలయువారు అర్థణా చీటిని సంపుకొనవలయును.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు లోక విఖ్యాతమైన పరమామృతము.

చక్కనిడబ్బితోనహా సీసా 1-కి 0-8-0   డజను 1-కి రూ. 5-4-0.

తామరతైలం.	పండ్ల సాడి.	మోహినీతైలం.
వెల డబ్బీ 1కి 0-6-0	వెల డబ్బీ 1కి 0-2-0	5. తులముల నూనెగల
డజను 1కి 3-8-0	డజను 1కి 1-2-0	సీసా 1కి 0-12-0

పి. పి. ఖర్చులు ప్రోత్సేకము.   మండల కేటలాగు ఉచితముగ పంపబడును.

అమృతాంజనం డిపో,   అమృతాంజనం డిపో,

నెం. 9. జహంగీరువీధి, మదరాసు.   109, ప్రేరిరోడ్డు, ఛాట్ట, బొంబాయి.

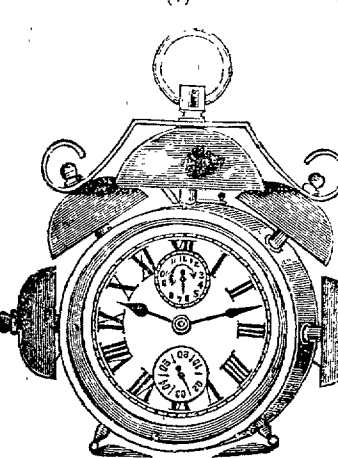
ఆనంద సంవత్సరాది సంచిక.

చిత్రపటములతో చక్కగా ముద్రింపబడినది.

కోరువారు వెంటనే వాసు కొనవలయును.

9, జహంగీరు వీధి, జార్జిటవుక్, మదరాసు.

శీ జె. ఎల్. అలారిం ప్రైంప్సు.

ఇది ఒక నూతన ఆశ్చర్యము. ఎప్పుడును జూచి ఎరుగరు. ఇది మానద్రతప్ప యితిరుల వద్ద కొరక గ. ఈ యెరు ఎల రములు ఒక్క ధ్వనితో ప్రాగుమండగా ప్రక్కనున్న వారికి శ్రవణానందము గల్గుటయే గాక ఫణ్గాంగు దూరమందున్న ఎట్టి మొద్దు

విద్దురపోవు వానికైనను లేవగలను. మిక్కిలి దృఢమైన సామానలలో జేయబడినది. మిక్కిలి యుపయోగమైనది. మనము ఏ గంటకు లేవమనిన ఆగంటకు సరిగా తంగున ప్రాగి లేవును. దీని వెల 4-8-0   ఎరరరు వాచికంపెని, పోస్టుబాక్సు నెం: 170, నుద్రాసు.

Emperor Watch Co,
Post Box No. 170, Madras.

నూతనముగ తయారుచేయబడిన మనోధృమ గలిగించు

నిచిత్ర ఎలక్ ట్రి పాకెట్ దీపము.

యెత్తగానే ఆగిపోవు దీపముల డాంట్లకపు ప్రకటనలను చూచి మోసపోకలదు. దీని ధర దీపము 1-కి, 2-8-0

శ్రీ హితులారా! ఈయంత్రముచే మనము వెలుతురు కావల సినపుడు ఇందలి గుండి బిటనును అదిమిన తటాలున మిగుమిట్లు కొనుగడులు ప్రకాశము గలిగించును. రాత్రిళ్ళలో అనన్యాయ జరుగు అపాయములను ప్రయాణీకులను మిక్కిలి సహాయకారియగు వున్న దీపము వెలుగురులయినపుడు లాందను నివృత్తుల గమను ఈలాటివి వెనుక కక్కరలేదు. వలయునపు

దదిమిన తనంతనే ప్రకాశముగలుగును. దీనిని హాసుకొను పద్ధతి దీపముతో కూడా అచ్చుపత్రికపంపుము. ప్రతివార సీనియందు సదా నొకటి యున్న యెవల ఇదియల సహాయము ఆక్ర. లేరు. దీపము 1-కి 2-8-0. (ఒకదీపముకొని మానిజము కుర్రేమిందును)

మాచిరునామా:- టి. సీతారామ మొదలియార్, నెం 3, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరువళ్ళీక్కణ్ణి, మదరాస్.

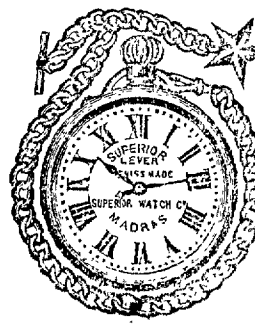
ఆంధ్రపత్రిక ముఖమున ప్రచురింపబడు ప్రధిల శ్రీరామశాస్త్రి గారు మున్నగువారు సంపాదము జేయుచున్నారు గాన వారిల నాదరించి పత్రికకు తగిన సహాయమును జేసి పత్రిక నాదిరించుటకు దత్తమండలముగోని మహాజనులు పోషితులు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టుబాక్సు నెం. 212, నుద్రాసు.

సు పి రి య ర్ లి వర్ బ్యా యెల్లు వాచ్.

సుందరమైన వాచి గొలుసుతో వెల రు. 3.0-0. పోస్ట్జె 0-4-0 దీనికి 5-సం॥ గ్యారెంటీగలదు.

వాచకులారా! మాచే తయారు చేయబడిన సుపీరియర్ వీజర్ గడియారమును ఒకపర్యాయము పరీక్షించండి, మాకంపెనీలో అనేకదినములుగా యెడతెగక వ్యాపారము చేయుచుండు కొందగు మా స్నేహితులు మా కంపెనీ పేరుతోను వీజర్ గడియారముగాను తక్కువ ధరలో నొక గడియారము తయారుచేయమని వ్రాయుటచే వ్యామనోభీష్టము నెరవేర్చదలంచి మేము (స్విజర్ లాండు) సీమకు ఆర్డరిచ్చి లక్షల కొలది గడియారములు ప్రతిగడియారము డయలులో సుపీరియర్ వీజర్ గడియార మనియు, మాకంపెనీ ప్రఖ్యాతికొరకు సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ మదరాసు, అనియును, ఎర్రసిరాతో ముద్రించి, చక్రముల ద్వారములకు నుండు బెజ్జములకు కెంపులు చెక్కించి అందరి సామానులు యావత్తున్న దృఢముగా చేయించి రప్పించి యున్నాము. ఇంగ్లీషులో (సుపీరియర్) అనగా సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 167, నుద్రాస్, 6 వీధి ప్రాయము.

అన్నిటికిని మేలైనవి గదా వీనికై వేటాగా వ్రాయనక్కరలేదు గాన మాకంపెనీ పేరుమీద రప్పించిన యాగడియారమున కెంట్రిలాభువముగోనో వాచకు లూహించగలరు. గ్రావిడేషనుం దంతటయు చక్కగ వ్యాపించి వేనవేలుగడియారములు కచ్చుచేడి అనేక యోగ్యతాపత్రికములు (గర్మిశీల్లు) వచ్చియున్నది. ఈగడియార మునక్కగ నడిచును. గ్లాసుదూముగలది మెగటువనలకు తిరహగలిగినది. కేటలాగు ఉచితముగ పంపబడును.